

Presentatiemodel STOP/TPOD

0.98.1-kern

Geonovum

Datum   10 december 2019

Colofon

Documentnaam	Presentatiemodel STOP/TPOD
Versie	0.98.1-kern
Projectnaam	Standaard Officiële Publicaties met specifieke toepassing voor OW-besluiten
Projectnummer	PR33
Contactpersoon	Sandra van Wijngaarden
Auteur(s)	DSO Project 33

Wijzigingshistorie

Datum	Door	Wijziging
20-12-2018	GVP	Opgeleverde versie v0.97
19-7-2019	GVP	Onderwerp(groep) is uit het document geschrapt. (Ivm ontwikkeling van gebiedsaanduiding in IMOW).
19-7-2019	GVP	Tekst aangepast met inachtnaam van de geharmoniseerde begrippen en opmerkingen uit publieke consultatie versie 0.97
19-7-2019	GVP	Tekst over referentieondergronden uit het document geschrapt. Deze teksten schepten verwarring bleek uit de publieke consultatie van versie 0.97.
19-7-2019	GVP	Principe van annoteren – symboliseren – presenteren is toegevoegd
29-7-2019	FJP/TN	Figuren met voorbeelden van de symbolisatiemethode aangepast.
1-8-2019	FJP/GVP	Opgeleverde versie v0.98-beta
3-9-2019	GVP	Structuur van het document is aangepast: Splitsing Presentatiemodel STOP & Presentatiemodel TPOD.
3-9-2019	GVP	Paragraaf 2.2 en 2.3 over symboliseren zijn toegevoegd.
10-9-2019	GVP/FJP	Opgeleverde versie 0.98-kern
5-11-2019	GVP	De methode afwijkende presentatie van naam veranderd; de methode heet eigen presentatie. Dit is in de tekst overal aangepast.

11-2019	GVP	Uitbreiding van het hoofdstuk over tekstpresentatie.
11-2019	GVP	De term noemer uit het presentatiemodel (hoofdstuk 4) is aangepast naar tekstuele aanduiding (van de verwijzing naar geografisch informatieobject).
12-2019	GVP	Diverse tekstuele wijzigingen doorgevoerd in het hele document. En een aantal afbeeldingen zijn geactualiseerd. Geen grote inhoudelijke wijzigingen. Samenvatting toegevoegd.

Inhoud

1 Inleiding	6
1.1 Leeswijzer	7
Presentatiemodel TPOD	8
2 Principes van symbolisatie bij presentatie in kaartbeeld	9
2.1 Het principe van annoteren – symboliseren – presenteren	9
2.1.1 Annoteren	9
2.1.2 Waardelijsten	9
2.1.3 Symbolisatietabellen	10
2.2 Symboliseren met de symboolcode	12
2.2.1 Idealisatie	15
2.2.2 Normwaarden	16
2.3 Symboliseren en het IMOW-UML-diagram	16
2.3.1 Idealisatie	18
2.3.2 Activiteitsregelkwalificatie	18
3 Symbolisatiemethoden	20
3.1 De standaard presentatie	20
3.2 De eigen presentatie	22
3.3 Presentatie op een specifieke kaart	25
3.4 Werkingsgebieden	27
3.5 Principe voor de functionele presentatie in kaartbeeld	28
Presentatiemodel STOP	29
4 Principes voor presenteren van besluit en regeling	30
4.1 Geografische informatieobjecten presenteren	30
4.2 Verwijzing naar een geografisch informatieobject (GIO)	32
4.3 Werkingsgebieden presenteren	34

5 Principes van tekstpresentatie	36
5.1.1 Principe voor de functionele presentatie van teksten.....	36
5.1.2 Hiërarchie van tekstelementen.....	38
5.1.3 Tekstpresentatie voor teksten met een artikelstructuur	39
5.1.4 Tekstpresentatie voor teksten met een vrijetekststructuur	40
5.1.5 Tekstelementen die inhoud bevatten.....	41
6 Wijzigingsbesluiten presenteren	42
6.1 Methodiek voor het presenteren van wijzigingen in besluiten	42
6.2 Wijzigingen in tekst presenteren.....	42
6.3 Wijzigingen van geometrie presenteren.....	44
6.3.1 De inhoud van een bestaande geografisch informatieobject wijzigt	45
6.3.2 Het hele geografisch informatieobject wordt vervangen.....	47
6.3.3 Het geografisch informatieobject wordt vervangen door een nieuw geografisch informatieobject met een andere noemer	48
7 Samenvatting.....	49
7.1 Overzicht van presentatie entiteiten	49
7.2 De mogelijkheden voor presentatie die de standaard biedt.....	50

1 Inleiding

De inhoud van een (Omgevingswet)besluit dient kenbaar te zijn. Daarom dient een (Omgevingswet)besluit niet alleen machineleesbaar te worden aangeboden, maar is ook een voor de mens te interpreteren weergave noodzakelijk. Uitgangspunt is dat de raadpleger tekstfragmenten (regeltekst of teksten met een vrijetekststructuur) en de corresponderende werkingsgebieden overzichtelijk kan interpreteren.

Het presentatiemodel richt zich op de mensleesbare vorm van het presenteren. Onder presenteren wordt verstaan; het weergeven, visualiseren van de inhoud van een besluit in een voorgedefinieerde vorm (gebruik van symbolen, kleur, lijndikte, arcering karakterset) conform een afgesproken standaard. Het presentatiemodel beschrijft daarbij de wijze van presentatie van tekst en geometrie.

Het presentatiemodel is één van de drie onderdelen van de STandaard Officiële Publicaties (STOP) en specifieke ToepassingsProfielen Omgevingsdocumenten (TPOD):

Figuur 1: Het presentatiemodel is één van de drie onderdelen van de STOP/TPOD standaard

Het presentatiemodel kan gebruikt worden bij:

- Officiële publicatie van een besluit
- In het Omgevingsloket (DSO-viewer)
- Een eigen vorm: publicatie of viewer op een eigen website van bevoegd gezag.

1.1 Leeswijzer

Om een besluit, specifiek een Omgevingswetbesluit, op een mensleesbare manier te presenteren zijn de STandaard Officiële Publicaties (STOP) én STandaard Officiële Publicaties met Toepassings-Profielen voor OmgevingsDocumenten (TPOD) van toepassing. Voorheen werd het presentatiemodel in één document beschreven. Na versie 0.98 is een scheiding aangebracht en is het document in twee delen verdeeld: presentatiemodel TPOD en presentatiemodel STOP. De principes voor presentatie zijn toegedeeld aan de standaard waar ze onder vallen, maar zullen wel in samenhang moeten worden toegepast.

Het presentatiemodel TPOD beschrijft de principes van presentatie (van OW-objecten in een kaartbeeld. In hoofdstuk 2 wordt het principe van annoteren, symboliseren en presenteren beschreven. Er zijn verschillende symbolisatiemethoden, deze zijn in hoofdstuk 3 beschreven. In hoofdstuk 4, 5 en 6 zijn principes beschreven van de STOP standaard: dit zijn in hoofdstuk 4 de presentatie van geografische informatieobjecten en de verwijzing naar geografische informatieobjecten. Hoofdstuk 5 gaat over tekstpresentatie. Hoofdstuk 6 gaat specifiek over het presenteren van wijzigingsbesluiten. Hoofdstuk 7 zet de presentatie-entiteiten (wat er kan worden gepresenteerd) op een rijtje en vat samen welke mogelijkheden de standaard daarvoor biedt.

Presentatiemodel TPOD

2 Principes van symbolisatie bij presentatie in kaartbeeld

Dit hoofdstuk legt de methodiek uit van weergave van locaties en waarden in een kaartbeeld. Het presentatiemodel wil grote complexiteit voorkomen en toch de nodige flexibiliteit bieden in vormgeving. Het uitgangspunt voor de mensleesbare presentatie van locaties is dat gebruik gemaakt wordt van de annotatie met IMOW-objecten (activiteit, gebiedsaanwijzing, omgevingswaarde, omgevingsnorm), waardelijsten en symbolisatietabellen: ofwel de inhoudelijke annotatie is bepalend voor de symboliek (kleur/arcering) waarmee een locatie wordt weergegeven in een kaartbeeld.

2.1 Het principe van annoteren – symboliseren – presenteren

2.1.1 Annoteren

Onder annoteren verstaan we het toevoegen van gegevens aan (onderdelen van) besluiten en regelingen, gegevens die die besluiten en regelingen machineleesbaar maken. Dit zorgt er voor dat het besluit of de regeling gestructureerd bevraagbaar is en dat werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart weergegeven worden. Het annoteren helpt ook bij het verbinden van toepasbare regels, oftewel vragenbomen, aan regels met werkingsgebieden. De gegevens die bij het annoteren worden toegevoegd worden niet in de voor de mens leesbare tekst weergegeven. Voor degene die dat wil zijn ze wel terug te vinden.¹

Teksten (bijvoorbeeld regels) in een omgevingsdocument zijn via een inhoudelijk annotatie voorzien van een IMOW-object en gekoppeld aan een locatie, voorzien zijn in ieder geval: activiteit, gebiedsaanwijzing, omgevingswaarde, omgevingsnorm. Met locatie, een geometrisch afgebakend gebied, wordt vastgelegd waar de tekst en de inhoudelijke annotatie van toepassing is.

Locaties moeten op een mensleesbare wijze gepresenteerd kunnen worden (in een digitale kaartviewer). Het uitgangspunt voor de weergave van locaties van IMOW-objecten (activiteit, gebiedsaanwijzing, omgevingswaarde, omgevingsnorm) is dat de inhoudelijke annotatie bepaalt met welke symboliek (kleur/arcering) een locatie in een kaartbeeld wordt weergegeven. Hiervoor worden groepen met waardelijsten en symbolisatietabellen gebruikt.

2.1.2 Waardelijsten

Een waardelijst is een collectie van waarden die gebruikt kunnen worden bij het annoteren. Bij veel attributen van annotaties hoort een waardelijst met vooraf gedefinieerde waarden.

¹ *Meer informatie over het annoteren van omgevingsdocumenten met IMOW-objecten in beschreven in de TPODs*

Waardelijsten zijn er in twee vormen: gesloten waardelijsten en open waardelijsten. In de toepassingsprofielen voor de omgevingsdocumenten wordt daar het volgende mee bedoeld:

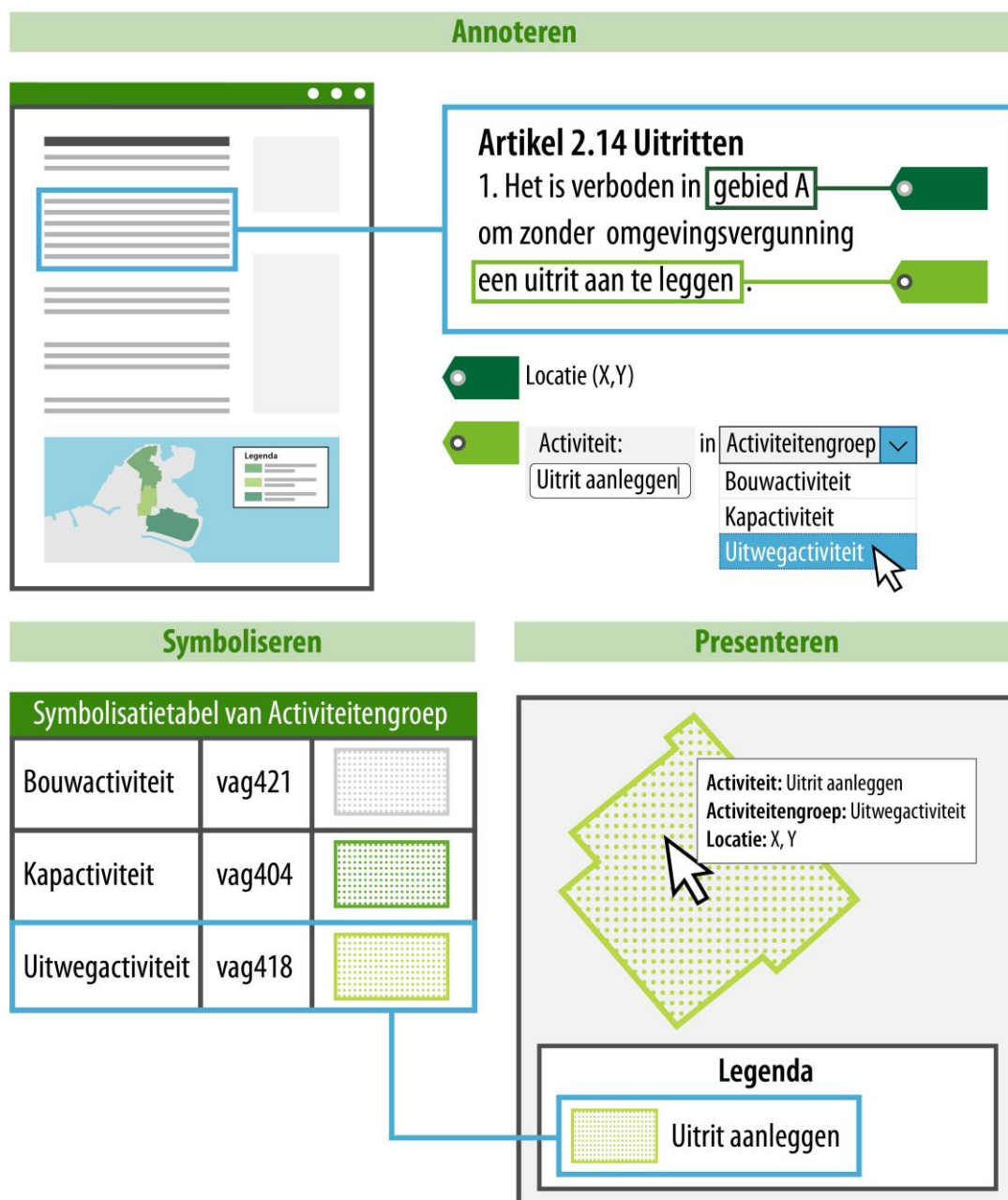
- gesloten waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden waaruit gekozen moet worden. Deze waardelijst wordt centraal beheerd en kan alleen beheermatig gewijzigd worden, aangezien een wijziging direct effect heeft op de werking van en functionaliteiten van de applicaties van DSO-LV en LVBB;
- open waardelijst: een lijst met vooraf gedefinieerde waarden. Wanneer de gewenste waarde op de waardelijst voorkomt, wordt die gebruikt. Als de gewenste waarde niet op de waardelijst voorkomt, wordt door het bevoegd gezag een eigen waarde gedefinieerd. Deze waarde wordt niet aan de waardelijst toegevoegd.

Voor de presentatie van gegevens in een kaartbeeld maken we gebruik van de waarden die voorkomen op de gesloten waardelijsten. Dit zijn de IMOW-objecten die gekoppeld zijn aan een locatie: activiteit, gebiedsaanwijzing, omgevingswaarde, omgevingsnorm. Deze objecten kennen allemaal categorieën; deze categorieën noemen we groepen. Deze groepen worden gebruikt voor het presentatie op de kaart en zijn opgenomen in gesloten waardelijsten. Er is dus aan elke waarde in de open waardelijst een bepaalde waarde gekoppeld uit een gesloten waardelijst.

2.1.3   *Symbolisatietabellen*

Een symbolisatietabel is de koppeling die gebruikt wordt bij de presentatie van een locatie en waarden in een kaartbeeld. In de symbolisatietabel zijn afspraken vastgelegd over de symboliek waarmee een IMOW-object wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de waarde uit een gesloten waardelijst aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode. De symboolcode is bepalend voor de stijl waarmee het object op de kaart wordt gepresenteerd, want bij elke symboolcode hoort een specifieke symboliek. In de symbolisatiebibliotheek zijn alle symboolcodes en de bijbehorende symboliek, inclusief specificaties, opgenomen die door STOP/ TPOD worden gebruikt met de bijbehorende symboliek en de specificaties daarvan.

In figuur 2 wordt dit principe op conceptuele wijze en met een voorbeeld geïllustreerd. In dit voorbeeld wordt in de tekst van artikel 2.14 een annotatie gemaakt van de activiteit 'uitrit aanleggen'.

Figuur 2: Principe van annoteren, symboliseren en presenteren bij presenteren van locaties op de kaart

Een activiteit is een IMOW-object met een open waardelijst. Bij activiteit hoort ook een activiteitengroep met een gesloten waardelijst. De activiteit 'uitrit aanleggen' valt onder de activiteitengroep 'Uitwegactiviteit'.

In de symbolisatietabel van activiteitengroep is voor 'Uitwegactiviteit' vastgelegd dat daarvoor symboolcode 'vag418' wordt gebruikt bij de standaard presentatie. Dat wil zeggen dat activiteit

‘uitrit aanleggen’ met activiteitgroep ‘uitwegactiviteit’ in de kaart wordt weergegeven als een vlak met een groene rand en een groen gestippelde vlakvulling.

In het toepassingsprofiel van een omgevingsdocument wordt bepaald welke annotaties van IMOW-objecten er van toepassing zijn in dat type omgevingsdocument en er is voor deze IMOW-objecten bepaald welke waarden er voorkomen in de groepen (met de gesloten waardelijsten) en het heeft een bijbehorende symbolisatietabel.

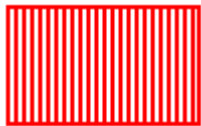

De symbolisatietabel wordt gebruikt bij de standaardpresentatie. Het bevoegd gezag kan, als het dat wenselijk vindt, afwijken van de standaardpresentatie en een eigen symbolisatie kiezen. Deze symbolisatiemethoden worden in hoofdstuk 3 nader toegelicht.

2.2 Symboliseren met de symboolcode

De STOP/TPOD standaard maakt in het presentatiemodel gebruik van symboolcodes voor de presentatie van objecten op de kaart. Daardoor is het niet nodig om specificaties voor de weergave van het object, mee te leveren. De symboolcode is voldoende om de stijl voor de presentatie aan het object te koppelen. De symboolcode is namelijk bepalend voor de stijl waarmee het object op de kaart wordt gepresenteerd, want bij elke symboolcode hoort een specifieke symboliek.

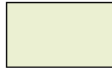

Een paar voorbeelden:

Symboolcode “vag013”	
	‘vag’ staat voor een vlak met horizontale lijnarcering met een gesloten lijn
	‘013’ staat voor de kleur paars met een dunne lijn
Symboolcode “vsht113”	
	“vsht” staat voor een vlak met volledige vlakvulling (=solid), onderbroken lijn(h) en transparantie.
	‘113’ staat voor de kleur paars met een onderbroken dikke lijn
Symboolcode “ps013”	
	“ps” staat voor puntsymbool van het type ster.
	“013” staat voor de kleur paars

Symboolcode "vag025"	
	'vag' staat voor een vlak met horizontale lijnarcering met een gesloten lijn
	'013' staat voor de kleur rood met een dunne lijn
Symboolcode "vsht125"	
	"vsht" staat voor een vlak met volledige vlakvulling (=solid), onderbroken lijn(h) en transparantie.
	'125' staat voor de kleur rood met een onderbroken dikke lijn
Symboolcode "ps025"	
	"ps" staat voor puntsymbool van het type ster.
	'025' staat voor de kleur rood

Figuur 3: Bij elke symboolcode hoort een specifieke symboliek

Alle symboolcodes die gehanteerd kunnen worden binnen de STOP/TPOD standaard en de bijbehorende symboliek zijn opgenomen in de symbolisatiebibliotheek STOPTPOD. Daarin zijn ook alle specificaties van deze symboliek opgenomen. Zo is in de symbolisatiebibliotheek bijvoorbeeld terug te vinden dat de Color-hex code van de kleuren die horen bij de symboolcodes van de voorbeelden die hierboven zijn gegeven is #ff0000 voor de rode kleur van vag025, vsht125 en ps025. #9b32cd voor de paarse kleur van vag013, vsht113 en ps013.

3	Vlak symbolen (zonder transparantie met een gesloten zwarte lijn)					
5	Description	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn
6	Example					
7	SymbolName	vsg001	vsg002	vsg003	vsg004	vsg005
8	FeatureType name	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie
9	Filter	tpod:symbol = vsg001	tpod:symbol = vsg002	tpod:symbol = vsg003	tpod:symbol = vsg004	tpod:symbol = vsg005
10	Geometry	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie
11	ReferenceScale	1000	1000	1000	1000	1000
12	MinScale	500	500	500	500	500
13	MaxScale	10000	10000	10000	10000	10000
14	LayerName					
15	Fill - fill	#ebf0d2	#d2ffa5	#b45fd2	#64aa2d	#ffc8be
16	Fill - fill-opacity					
28	Fill - GraphicFill - Size					
29	Fill - GraphicFill - Opacity					
30	Fill - GraphicFill - Rotation					
31	Stroke - stroke	#000001	#000001	#000001	#000001	#000001
32	Stroke - stroke-width	1	1	1	1	1
33	Stroke - stroke-opacity	1	1	1	1	1
34	Stroke - stroke-dasharray					
35	Stroke - stroke-linecap					
36	Stroke - stroke-linejoin	round	round	round	round	round
37	Stroke - dashoffset					
38	Displacement					
39	PerpendicularOffset					
41						
42	Vlak symbolen (zonder transparantie met een gesloten gekleurde lijn)					
44	Description	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn	Vlak zonder transparantie met een gesloten lijn
45	Example					
46	SymbolName	vsg101	vsg102	vsg103	vsg104	vsg105
47	FeatureType name	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie	Locatie
48	Filter	tpod:symbol = vsg101	tpod:symbol = vsg102	tpod:symbol = vsg103	tpod:symbol = vsg104	tpod:symbol = vsg105
49	Geometry	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie	geometrie
50	ReferenceScale	1000	1000	1000	1000	1000
51	MinScale	500	500	500	500	500
52	MaxScale	10000	10000	10000	10000	10000
53	LayerName					
54	Fill - fill	#ebf0d2	#d2ffa5	#b45fd2	#64aa2d	#ffc8be
236						
237	Vlak symbolen (Vlak met forward lijnarcering met een gesloten lijn)					
239	Description	Vlak met forward lijnarcering met een	Vlak met forward lijnarcering met een	Vlak met forward lijnarcering met een	Vlak met forward lijnarcering met een	Vlak met forward lijnarcering met een
240	Example					
241	SymbolName	vag201	vag202	vag203	vag204	vag205

Figuur 4: Dit is een afbeelding van een extract uit de symbolenbibliotheek.

Van deze symbolisatiebibliotheek is tevens een technisch afgeleide vertaling gemaakt in SLD-formaat. Voor de symbolenbibliotheek wordt verwezen naar:

- 'Symbolisatiebibliotheek STOPTPOD.xlsx'² en
- 'SLD_Symbolenbibliotheek_STOPTPOD.xml'³

De symboolcode is een zogenaamde enkelvoudige code, dat wil zeggen dat er maar 1 code is voor de complete symboliek. De opsteller van het omgevingsdocument bepaalt zelf welk symbool voor een bepaald IMOW-object gebruikt wordt, maar zal wel een keuze moeten maken uit de

² zie <https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/STOPTPOD>

³ zie <https://www.geonovum.nl/geo-standaarden/omgevingswet/STOPTPOD> Deze file is opgenomen bij de implementatiebestanden presentatiemodel STOPTPOD

symbolen uit de STOP/TPOD standaard. Bij de ‘standaard presentatiemethode’ wordt gebruikt gemaakt van de symbolisatietabel waarin afspraken zijn vastgelegd over de symboliek waarmee een IMOW-object wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de groepwaarde aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode uit de STOP/TPOD standaard. Dit wordt beschreven in paragraaf 3.1; de standaard presentatie. Het bevoegd gezag kan, als het dat wenselijk vindt, afwijken van de standaardpresentatie en een eigen symbolisatie kiezen en dan een specifieke symboolcode meeleveren. Dit wordt beschreven in paragraaf 3.2; de eigen presentatie.

2.2.1 Idealisatie

Idealisatie is de manier waarop de begrenzing van locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. De begrenzing kan exact bedoeld zijn of indicatief⁴. Idealisatie zou gebruikt kunnen worden bij de presentatie van objecten op de kaart. Dat kan bereikt worden door voor objecten waarvan de begrenzing exact bedoeld is, symboolcodes uit de symbolisatiebibliotheek STOPTPOD te kiezen met een gesloten lijn en voor objecten waarvan de begrenzing indicatief bedoeld is te kiezen voor een symboolcode die correspondeert met een onderbroken lijn, zie figuur 5.

Idealisatie exact			Idealisatie indicatief	
Omgevingsnormgroep	Symboolcode	Weergave	Symboolcode	Weergave
bouwaanduiding	vog004		voh004	
geluid	vog003		voh003	
luchtkwaliteit	vog019		voh019	
maatvoering bouwen	vog000		voh000	
overig	vog021		voh021	
parkeren	vog030		voh030	
water	vog022		voh022	

Figuur 5: Symbolisatietabel voor omgevingsnormgroep met idealisatie

⁴ Indicatief kan onder andere gebruikt worden wanneer een grens is berekend is en mogelijk niet overal geheel rekening houdt met de fysieke situatie ter plaatse of voor een ‘zoekgebied’.

2.2.2 Normwaarden

In de symbolisatiebibliotheek STOPTPOD zijn ook kleur verlopen opgenomen om ranges van normwaarden te kunnen verbeelden.

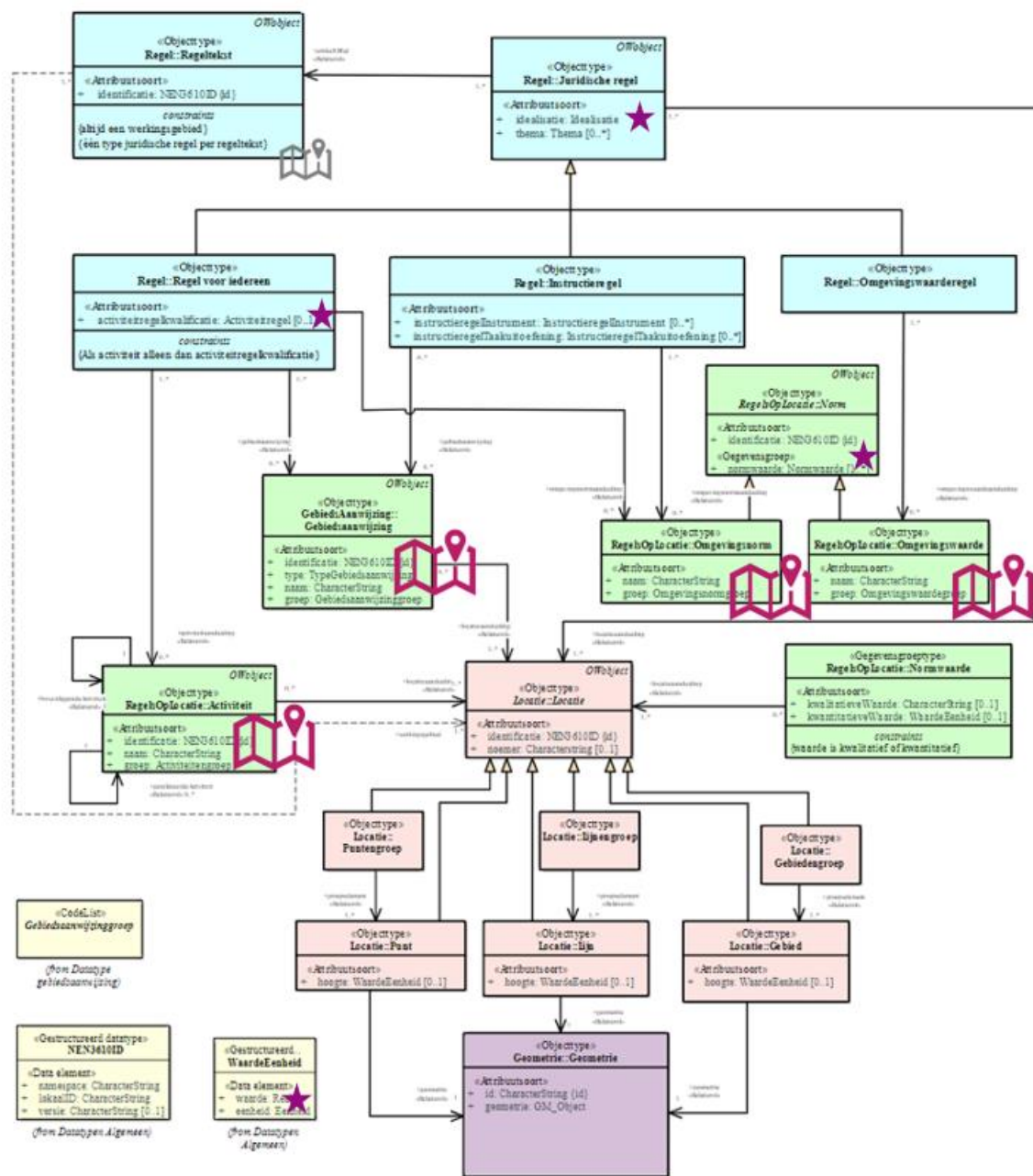
vsgt200	vsgt201	vsgt202	vsgt203	vsgt204	vsgt205	vsgt206	vsgt207
vsgt300	vsgt301	vsgt302	vsgt303	vsgt304	vsgt305	vsgt306	vsgt307
vsgt400	vsgt401	vsgt402	vsgt403	vsgt404	vsgt405	vsgt406	vsgt407
vsgt500	vsgt501	vsgt502	vsgt503	vsgt504	vsgt505	vsgt506	vsgt507
vsgt600	vsgt601	vsgt602	vsgt603	vsgt604	vsgt605	vsgt606	vsgt607
vsgt503	vsgt505	vsgt507	vsgt605	vsgt607	vsgt406	vsgt306	vsgt303

Figuur 6: Kleur verlopen in de symbolisatiebibliotheek voor ranges van normwaarden

2.3 Symboliseren en het IMOW-UML-diagram

Teksten (bijvoorbeeld regels) in een OW-besluit zijn via een inhoudelijk annotatie voorzien van een IMOW-object en gekoppeld aan een locatie. Locaties moeten op een mensleesbare wijze gepresenteerd kunnen worden in een digitale kaartviewer. Figuur 7 toont het volledige IMOW-diagram in UML, hieraan is met een icoon toegevoegd welke objecten er op een kaart worden weergegeven; dat zijn de objecten met *RegelsOpLocatie* welke groen zijn weergegeven in het UML-schema. Voorzien zijn in ieder geval: activiteit, gebiedsaanwijzing, omgevingswaarde en omgevingsnorm. Daarnaast hebben Regelteksten een geometrische afbakening, het werkingsgebied. Deze worden gebruikt om te duiden waar een regeltekst zijn werking heeft (voor 'klik op de kaart') maar er wordt niet op gesymboliseerd.

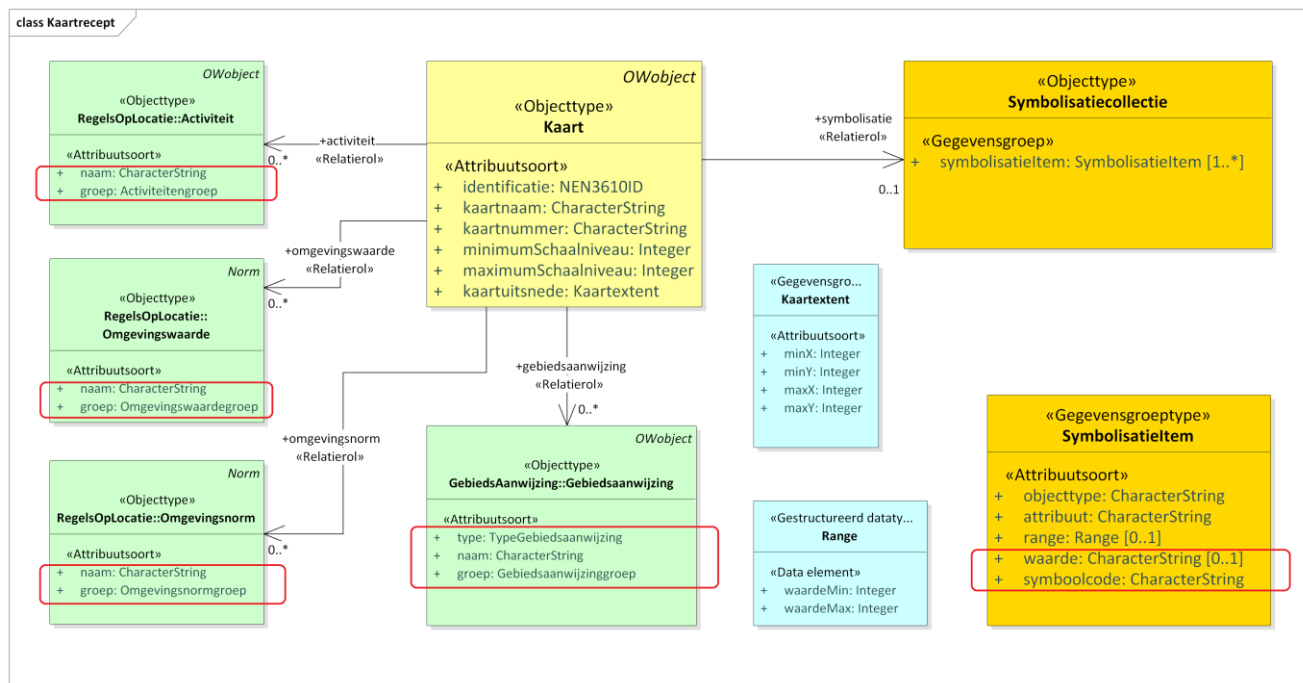

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.7: Het IMOW-diagram in UML. Hieraan is met een icoon aan toegevoegd welke objecten er op een kaart worden weergegeven

Het uitgangspunt voor de weergave van IMOW-objecten is dat het inhoudelijk kenmerk bepaalt met welke symboliek een locatie in een kaartbeeld wordt weergegeven, hiervoor worden symboolcodes gebruikt. Zoals hierboven beschreven is het standaard kenmerk hiervoor het groepskenmerk. Hierdoor wordt harmonisatie bevorderd. Voor de standaard presentatiemethode is de symboolcode via de symbolisatietabellen geregeld en is de waarde die bij de attribootsoort groep is gebruikt, bepalend voor de symboliek in het kaartbeeld, dit wordt in paragraaf 3.2.2 toegelicht.

Het is ook mogelijk op een alternatief kenmerk, bijvoorbeeld de unieke naam, te symboliseren. Voor de eigen presentatiemethode worden die symboolcodes vastgelegd in een Symbolisatieitem, zie paragraaf 3.2; de eigen presentatie. Figuur 8 toont het onderdeel van IMOW met betrekking tot symbolisatie van IMOW-objecten, in UML. Omcirkeld zijn de kenmerken die gebruikt worden voor symbolisatie.

Figuur 8: Symbolisatie van IMOW-objecten in UML

Naast IMOW-objecten zijn er nog twee eigenschappen die gebruikt kunnen worden bij de presentatie: idealisatie en activiteitregelkwalificatie.

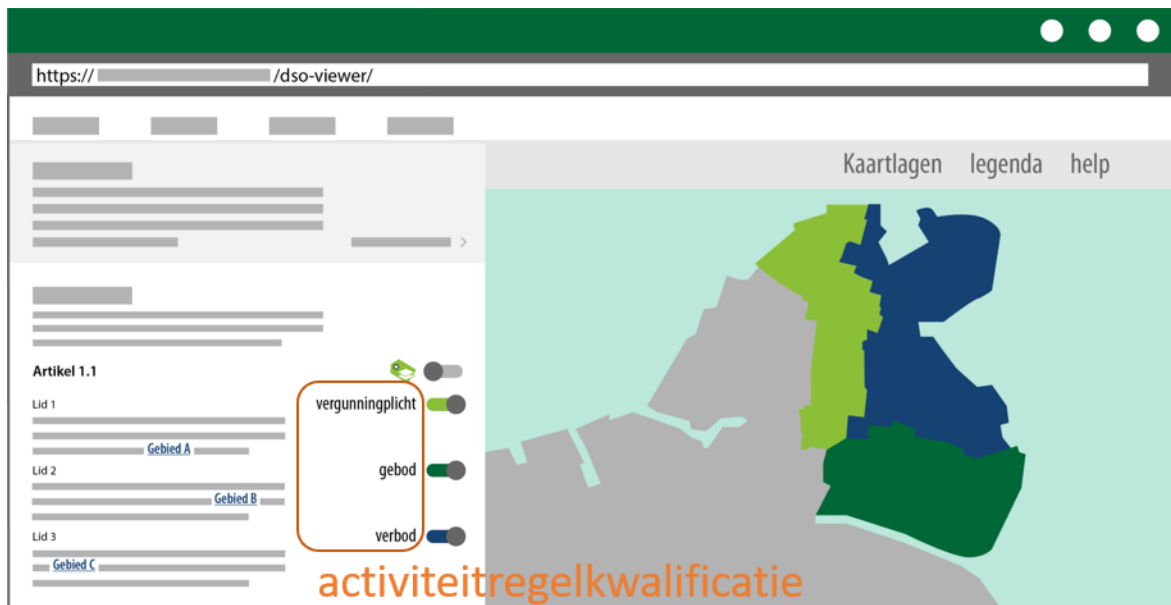
2.3.1 Idealisatie

Idealisatie is een kenmerk van juridische regel. Het is de manier waarop de begrenzing van locatie geïnterpreteerd moet worden en door het bevoegd gezag bedoeld is. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van andere symboolcodes. Zie paragraaf 2.2.1. Het presentatiemodel dwingt dat niet af. Het kan verwerkt zijn in de symbolisatietabellen.

2.3.2 Activiteitregelkwalificatie

Activiteitregelkwalificatie heeft alleen betekenis wanneer een regel een activiteit beschrijft. Als de Juridische regel over een activiteit gaat en met het IMOW-object Activiteit wordt geannoteerd, kan de regel met het kenmerk activiteitregelkwalificatie nog verder worden gespecificeerd. Dat kan in de gevallen waarin het soort regel voorkomt op de waardelijst 'Activiteitregel'.

Voorbeelden van waarden van deze waardelijst zijn verbod, gebod en vergunningplicht. Deze waardelijst kent een beperkt aantal waarden, die allen zijn gericht op een zinvolle, snelle selectie in het Omgevingsloket. Het presentatiemodel beidt het presenteren van activiteitregelkwalificatie, maar dwingt het niet af. In afbeelding 9 is naast de IMOW-objecten ook het kenmerk activiteitregelkwalificatie verbeeld.

Figuur 9: Conceptuele weergave van een viewer waarin naast de IMOW-objecten ook de activiteitregelkwalificatie wordt gepresenteerd.

3 Symbolisatiemethoden

Het presentatiemodel bedient verschillende mogelijkheden om de locatie op een kaartbeeld in een viewer weer te geven:

1. Symbolisatie op basis van een afgesproken standaard symbolisatie.
2. Een eigen symbolisatie die afwijkt van de standaard symbolisatie.
3. Een symbolisatie specifiek bedoeld voor een kaartviewer, afwijkend van bovenstaande symbolisatie.
4. Werkingsgebieden

3.1 De standaard presentatie

Het hanteren van een standaard symbolisatie biedt vooral mogelijkheden om een geharmoniseerde (vergelijkbare) weergave te genereren, bijvoorbeeld voor een landelijk overzicht of tussen verschillende besluiten binnen de eigen instrumenten. Het biedt ook voordelen voor eenvoud in beheer en het komt de leesbaarheid van de kaart ten goede.

In het onderstaande voorbeeld is gebruik gemaakt van de standaard semantiek binnen ‘activiteitengroep’ om tot een standaard presentatie te komen. Hier wordt de methodiek van annoteren – symboliseren – presenteren gebruikt die in paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.** is toegelicht.

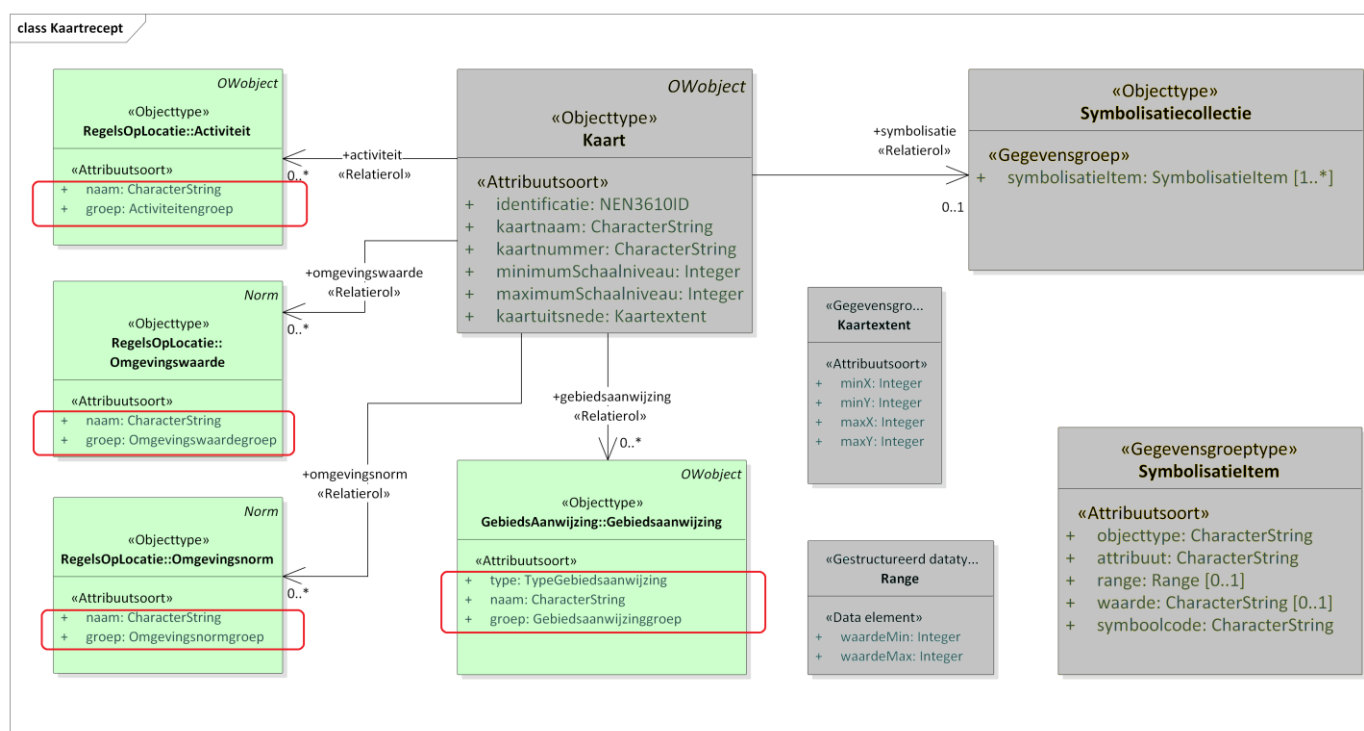
Activiteit	Symbolisatietabel		Standaard presentatie
	Activiteitgroep	Symboolcode	
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1	
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2	
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3	
Waterkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4	
Waterberging realiseren	Waterstaatswerken-activiteit	S4	

Figuur 10: Een voorbeeld van een standaard symbool voor activiteiten uit een Omgevingsplan

Voor een geannoteerd IMOW-object, bijvoorbeeld ‘activiteit’, bestaat een categorie ‘activiteitengroep’ met een gesloten waardelijst. Aan de waardes die voorkomen op die gesloten waardelijst ‘activiteitengroep’ zijn afspraken vastgelegd over de symboliek waarmee een IMOW-object wordt

gepresenteerd; dit zijn de symbolisatietabellen. In het voorbeeld van figuur 10 zal via een symbolisatietabel activiteitengroep een 'symboolcode' worden gekoppeld. Aan deze symboolcode wordt de stijl gekoppeld die gebruikt wordt voor presentatie van het object op de kaart.

Voor de STOP/TPOD standaard is de stijl voor de symboolcodes in de symbolisatiebibliotheek vastgelegd. Deze stijl wordt gebruikt in de software van Bevoegd Gezag bij het opstellen van het besluit en deze stijl wordt ook gebruikt bij de viewers die de besluiten en regelingen presenteren. Zowel de software van Bevoegd Gezag als ook de viewers kennen dezelfde gestandaardiseerde stijlsets (symbolisatiebibliotheek en symbolisatietabellen). Meesturen van stijl in een besluit gericht is niet nodig. Het mechanisme koppelt de groepwaarde aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode uit de STOP/TPOD standaard.

Figuur 11: Voor de standaard presentatiemethode is het bij een besluit niet nodig om stijl mee te sturen. Alleen de groepwaarde van het IMOW-object is nodig voor presentatie op de kaart. (De grijze componenten zijn bij de standaard presentatie niet van toepassing)

Bij de 'standaard presentatiemethode' wordt gebruikt gemaakt van de symbolisatietabel waarin afspraken zijn vastgelegd over de symboliek waarmee een IMOW-object wordt gepresenteerd. Het mechanisme koppelt de groepwaarde aan de bijbehorende, afgesproken, symboolcode uit de STOP/TPOD standaard.

3.2 De eigen presentatie

Er is een alternatieve symbolisatiemethode om locaties in een kaartbeeld te verbeelden, dat is de eigen presentatie. Deze methode is geschikt wanneer er behoefte is om van de standaard presentatie af te wijken.

In dat geval dat de symbolisatietabel helemaal niet wordt gebruikt. Dan wordt er aan een geannoteerd IMOW-object, bijvoorbeeld 'activiteit', direct een zelfgekozen symboolcode gekoppeld. Waardes op de gesloten waardelijst van activiteitgroep worden dan niet gebruikt bij de symbolisatie en presentatie.

Activiteit	Symbolisatietabel		In besluitbericht	
	Activiteitgroep	Symboolcode	Standaard presentatie	Aangepaste presentatie
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1		
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2		
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3		
Waterkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4		
Waterberging realiseren				

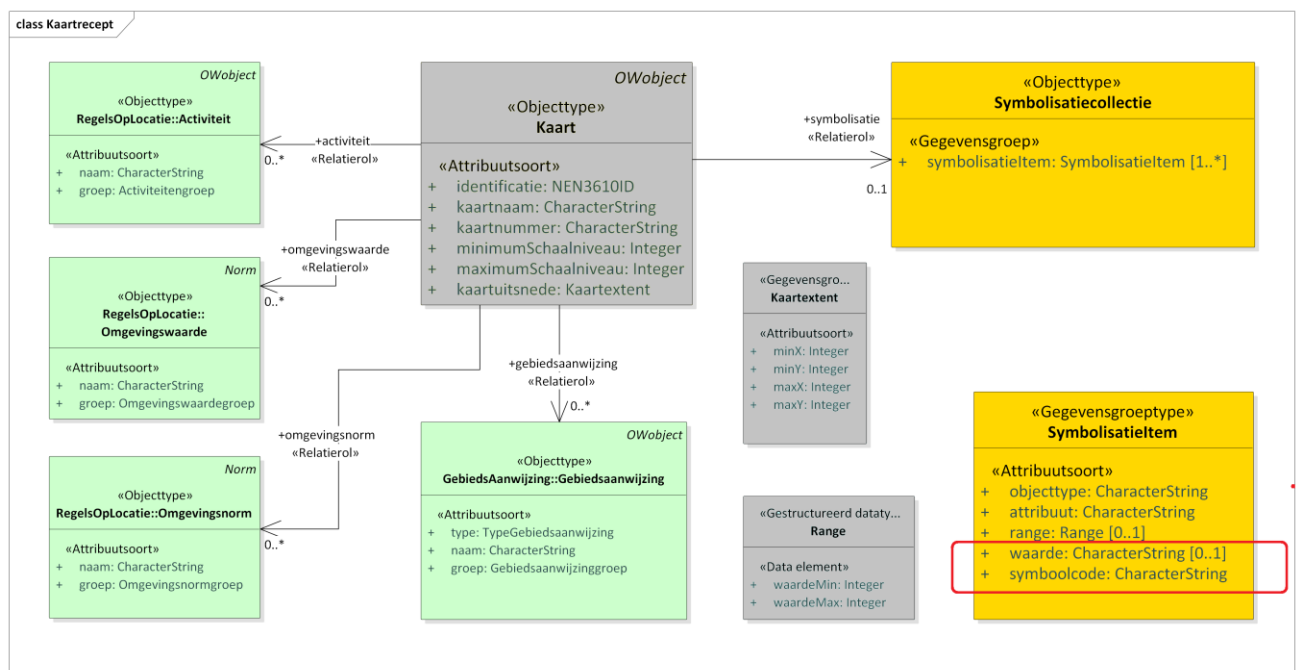
Figuur 32: Een voorbeeld van een eigen symbool voor activiteiten

Het kan ook dat de symbolisatietabel wel wordt gebruikt, maar dat er bewust (deels) van af wordt geweken. In het voorbeeld hebben twee functies identieke symbolen gekregen, omdat ze tot dezelfde semantische groep behoren. Om toch onderscheid te hebben, wordt voor 'Waterberging realiseren' afgeweken van de standaard. Voor de presentatie van 'Waterberging realiseren' stuurt de bronhouder in dit geval de symboolcode mee.

Activiteit	Symbolisatietabel		Standaard presentatie	In besluitbericht
	Activiteitgroep	Symbolcode		Aangepaste presentatie
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1		
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2		
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3		
Waterkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4		
Waterberging realiseren	Waterstaatswerken-activiteit	S4		

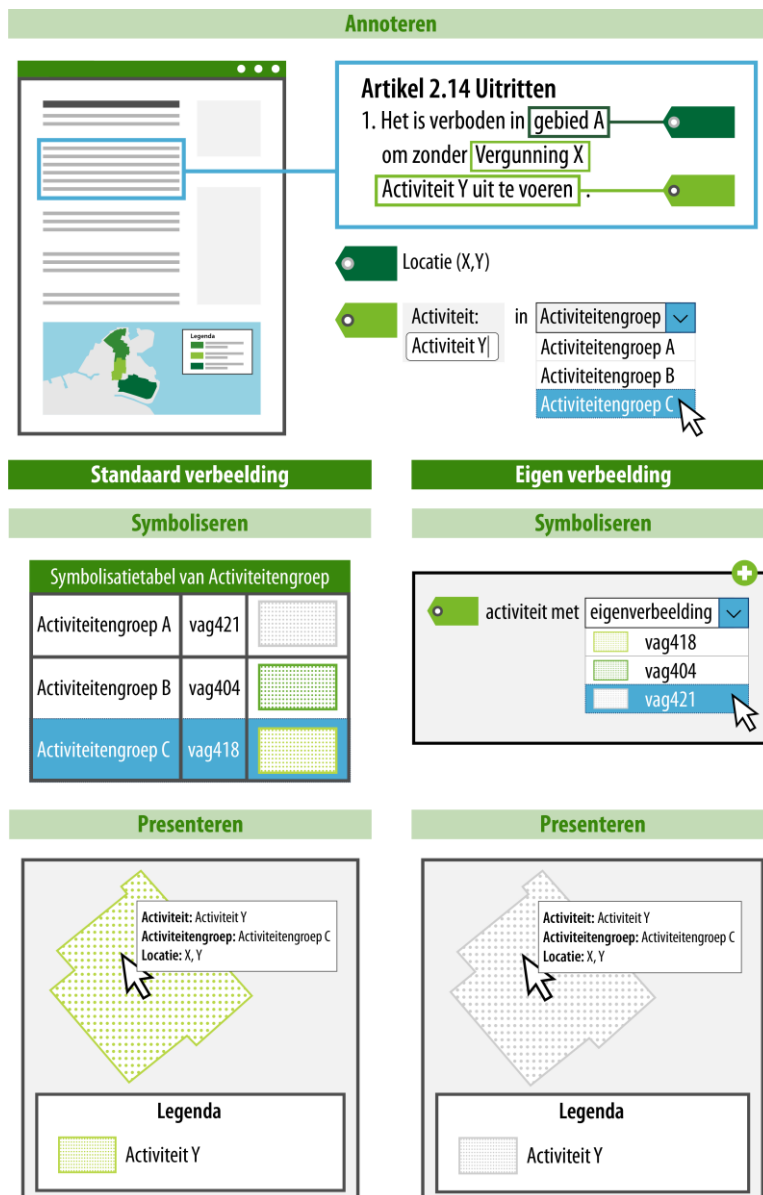
Figuur 43: Een voorbeeld waarbij van een standaard symbool uit de harmonisatietabel wordt afge-
weken met een eigen symbool voor activiteiten

Deze methode is ook bruikbaar voor OW-besluiten of IMOW-objecten waarvoor geen stijlsets (symbolisatietabellen) zijn gestandaardiseerd, want bij deze methode zal de (eigen) stijl in een besluit bericht worden meegeleverd.

Figuur 14: Voor de eigen presentatiemethode is het bij een besluit nodig om de afwijkende
symboolcode mee te leveren met het besluit. (De grijze componenten zijn bij de standaard
presentatie niet van toepassing)

Er is een alternatieve symbolisatiemethode om locaties in een kaartbeeld te verbeelden, dat is de eigen presentatie. Deze methode is geschikt wanneer er behoefte is om van de standaard presentatie af te wijken. Deze methode is toepasbaar voor het presenteren van locaties op de kaart waarvoor geen groepen, dus geen symbolisatietabellen bestaan.

Figuur 15: Principe van annoteren, symboliseren en presenteren bij presenteren van locaties op de kaart. Hier zijn de beide presentatiemethoden verbeeld. (Deze afbeelding is een uitbreiding op figuur 2).

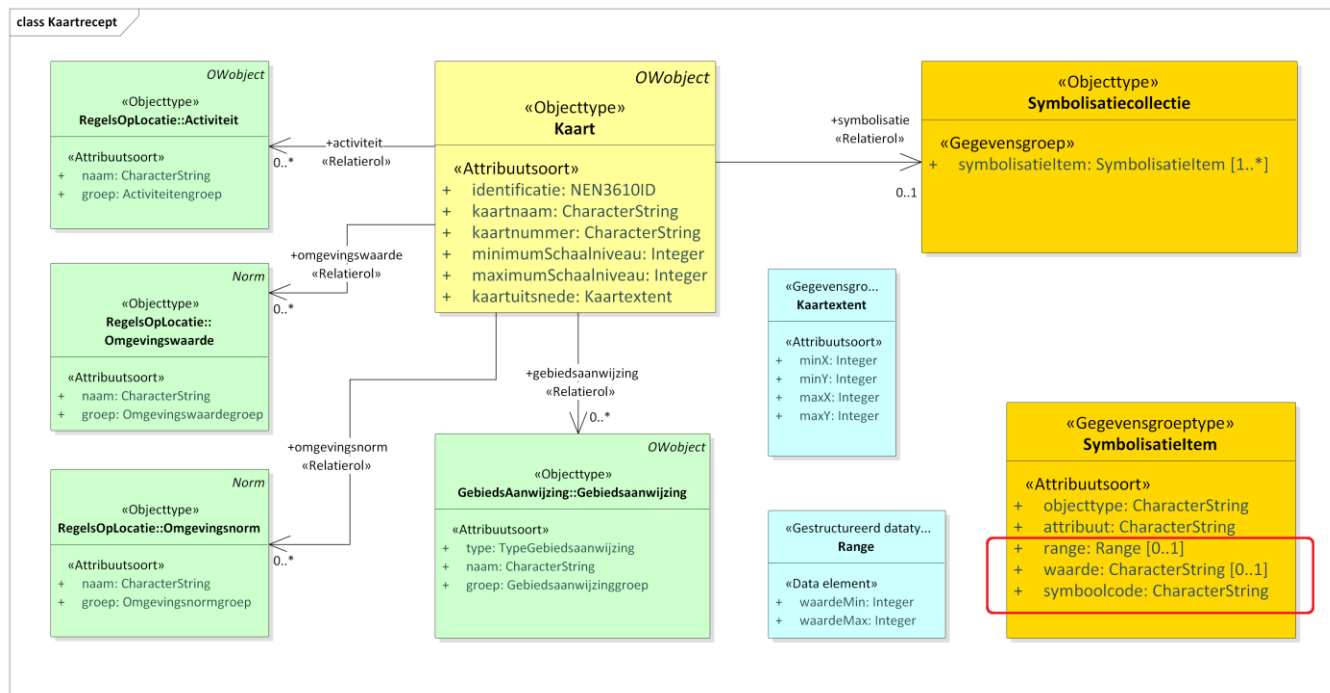
3.3 Presentatie op een specifieke kaart

Bij het presentatiemodel houden we rekening met de ambitie dat er op termijn kaartviewers zullen komen die binnen een besluit worden geplaatst om inhoud van werkingsgebieden kenbaar te maken. Deze kaartviewers zijn op dit moment nog niet gemodelleerd in de STOP/TPOD standaard. Bij het presentatiemodel houden we rekening met deze potentiële ontwikkeling zodat de TPOD-symbolisatiemethodiek ook gebruikt en uitgebreid kan worden wanneer kaartviewers aan de STOP/TPOD standaard worden toegevoegd.

Als er binnen een besluit een of meerdere kaartviewers worden ondersteund, dan ontstaat er de behoefte om eenzelfde object in een specifieke kaart een ander symbool te geven. In het presentatiemodel houden we daar rekening mee en bij symbolisatiemethode 3 kan dat in dat geval worden aangegeven bij de specifieke kaartopbouw. In het onderstaande voorbeeld is voor een specifieke kaartviewer het symbool voor Waterberging realiseren lichtblauw gemaakt.

Activiteit	Symbolisatietabel		Standaard presentatie	Aangepaste presentatie	Specifiek symbool
	Activiteitgroep	Symboolcode			
Uitrit aanleggen	Uitwegactiviteit	S1			
Het bouwen van een gebouw	Bouwactiviteit	S2			
Verkoop van een mobiele verkoopinrichting	Standplaatsactiviteit	S3			
Waterkering verleggen	Waterstaatswerken-activiteit	S4			
Waterberging realiseren	Waterstaatswerken-activiteit	S4			

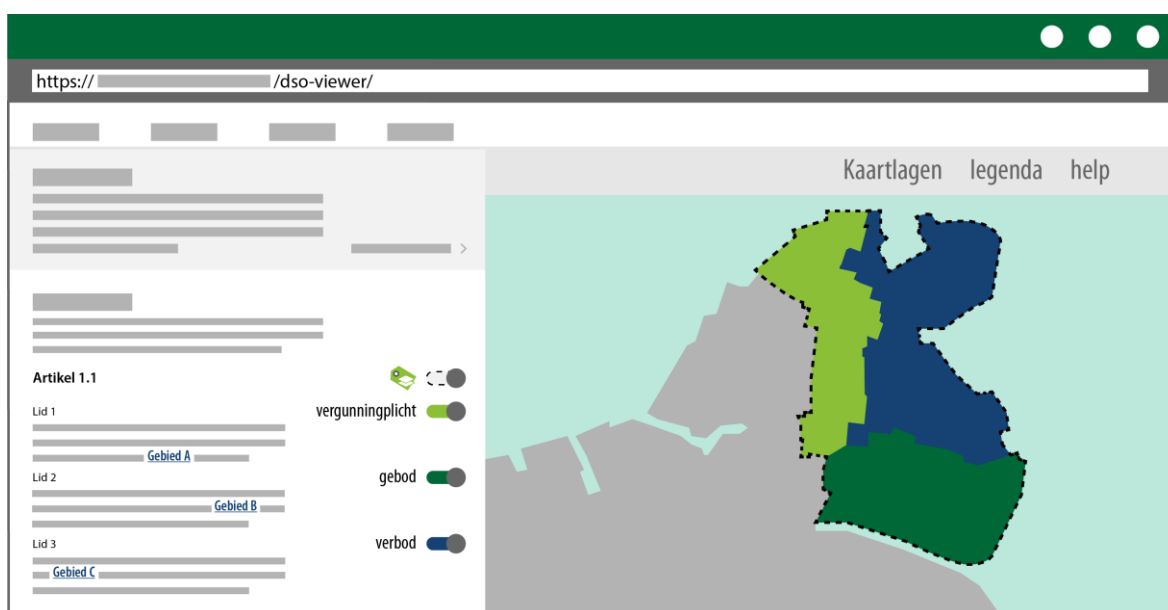
Figuur 56: Een voorbeeld van een standaard symbool met specifiek symbool binnen een kaartviewer voor activiteiten uit een Omgevingsplan

Figuur 17: Voor presentatie van objecten op een specifieke kaart zal bij het besluit informatie over de kaart meegeleverd worden evenals de specifieke symboolcodes voor de objecten die op de kaart voorkomen.

3.4 Werkingsgebieden

Met deze methode kunnen de locaties waar de tekst zijn werking heeft, getoond worden op de kaart en kunnen met een klik op de kaart ook de regelteksten worden gevonden die werking hebben op die locatie. Het zegt niets over de inhoud van de tekst, het is immers aan de lezer om de inhoud van de regeltekst te interpreteren. Bij deze methode wordt géén symbolisatie geregeld. Het schema van figuur 8 (symbolisatie van IMOW-objecten in UML) is hier niet van toepassing. Mocht de geometrische afbakening van regeltekst in het kaartbeeld worden weergegeven in het omgevingsloket, dan zijn hier locaties en regelteksten voor nodig. Er is door het presentatiemodel niets geregeld voor de stijl van de weergave.

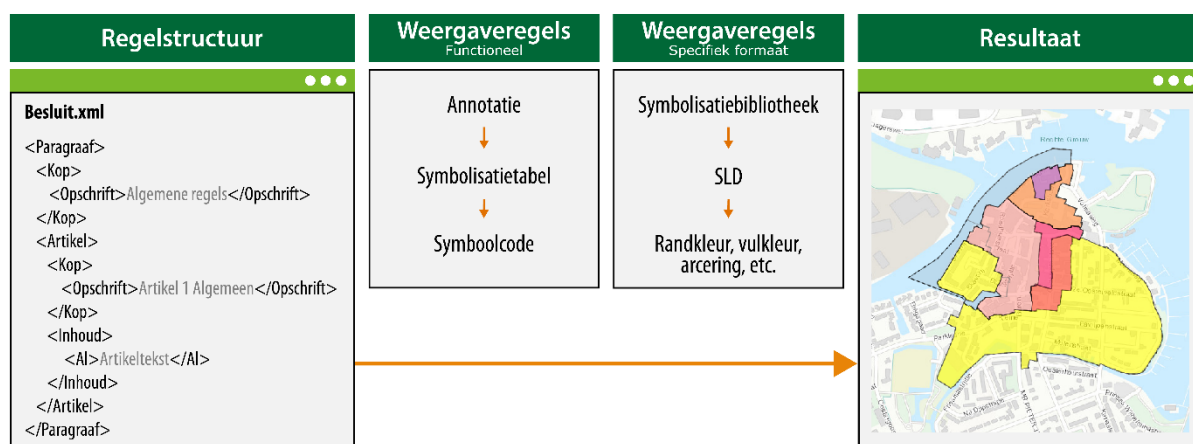

Figuur 18: Conceptuele weergave van een viewer waarin naast de IMOW-objecten ook het werkingsgebied wordt gepresenteerd. In deze afbeelding is het werkingsgebied met een gestreepte lijn verbeeld.

3.5 Principe voor de functionele presentatie in kaartbeeld

Het presentatiemodel stelt functionele eisen die de eenduidige weergave van de informatie uit het besluit mogelijk maken. Er is een scheiding tussen de functionele aanduiding en de stijl van het symbool, zoals de concrete kleurwaarden en mate van transparantie.

Het presentatiemodel bevat functionele eisen en schrijft voor wát er moet worden weergegeven, maar gaat niet over de opmaakstijl. De stijl van de presentatie staat los van het besluit. Dat maakt het flexibel. Dat betekent dat dezelfde informatie op de eigen website weergegeven kan worden met een andere kleur of een ander font.

Figuur 69: Het principe van functioneel presenteren van werkingsgebieden en andere gegevens op een kaart

Presentatiemodel STOP

4 Principes voor presenteren van besluit en regeling

Een besluit, als bedoeld in artikel 1:3 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht, is een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Een besluit kan de vaststelling van een initieel besluit (een eerste versie) betreffen of een wijziging van een eerder genomen besluit.

Een regeling is dat wat ontstaat door de bekendmaking van een besluit waarin zelfstandig werkende juridische regels zijn vastgelegd. Wanneer de regeling later aangepast wordt door middel van wijzigingsbesluiten, bestaat de regeling uit de stapeling van het initiële besluit en alle volgende wijzigingsbesluiten. Zo ontstaat een doorlopende versie van een omgevingsdocument die inhoud bevat die geldt op een bepaald moment.

Onder het begrip regeling wordt doorgaans verstaan: algemeen verbindende voorschriften. Juridische documenten die niet regelend van aard zijn, zoals bijvoorbeeld visiedocumenten of projectbesluiten, worden in het normale spraakgebruik niet als regeling beschouwd. In de STOP-standaard worden ze wel als regeling gecodeerd.

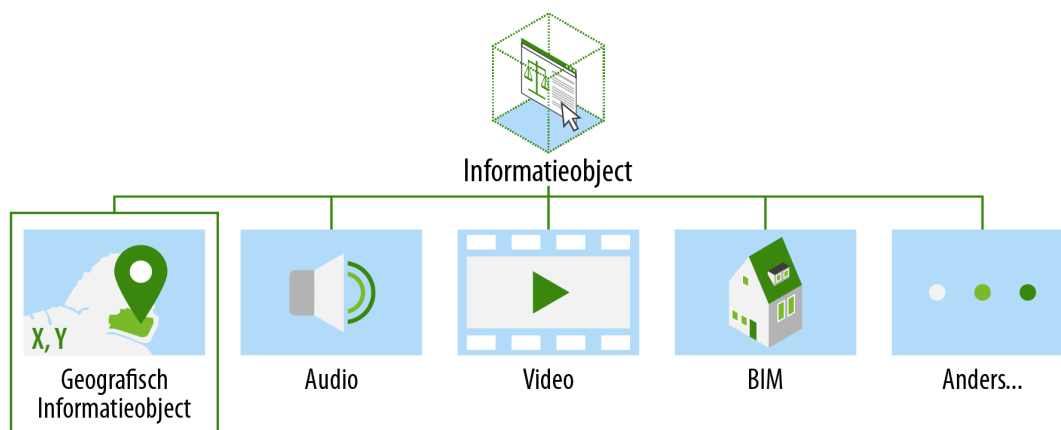
Een regeling kan geraadpleegd worden vanuit een regelingenbank publicaties (LVBB) of de DSO-viewer Regels op de kaart (Omgevingsloket). Het verschil tussen de Regelingenbank Publicaties (LVBB) en de DSO-LV viewer is dat de LVBB document georiënteerd is, waar DSO-LV viewer verschillende regelingen laat zien over de interbestuurlijke documenten heen, in combinatie met de ruimtelijkeplannen. DSO-LV viewer is objectgericht.

Dit onderdeel, presentatiemodel STOP, gaat over het presenteren van het besluit, regeling (document georiënteerd) en de officiële bekendmaking ervan. De verschijningsvormen verschillen van elkaar, maar maken gebruik van dezelfde principes. Deze principes zijn in dit presentatiemodel beschreven. Vervolgens gaat hoofdstuk 6 in op de onderdelen die, aanvullend, alleen van toepassing zijn op wijzigingsbesluiten.

4.1 Geografische informatieobjecten presenteren

In besluiten kan informatie worden opgenomen die niet in tekstuele vorm op een voor de mens leesbare manier weergegeven kan worden. De geometrische begrenzing van een gebied is daar een voorbeeld van; gedacht kan ook worden aan een geluidsfragment. STOP gebruikt het informatieobject als bedoeld in Aanwijzing 3.50 van de Aanwijzingen voor de regelgeving (waarin de voorwaarden staan waar verwijzingen naar informatie op internet aan moeten voldoen) om dergelijke informatie op een juridisch juiste manier vast te leggen en er vanuit een besluit naar te verwijzen. Een informatieobject dat een geometrische begrenzing bevat, wordt een geografisch informatieobject⁵ genoemd.

⁵ Dit wordt afgekort tot GIO

Figuur 20: Een geografisch informatieobject is een informatieobject dat een geometrische begrenzing bevat.

Een informatieobject is een op zichzelf staand object voor het opslaan en via internet ontsluiten van informatie die niet op een voor de mens leesbare manier in de tekst van het besluit kan worden weergegeven. In de tekst van het besluit wordt een verwijzing opgenomen naar het informatieobject waardoor de inhoud ervan onderdeel wordt van het besluit. De systematiek waarmee informatieobjecten machineleesbaar worden vastgelegd en de manier waarop in het besluit naar het informatieobject wordt verwezen zorgen er voor dat:

- de informatie permanent via de verwijzing is terug te vinden;
- de informatie met algemeen beschikbare software op een voor de mens begrijpelijke manier gepresenteerd kan worden;
- de onveranderlijkheid van het informatieobject voldoende is gewaarborgd.

Het informatieobject is geen onderdeel of bijlage bij de tekst van het besluit, maar is een zelfstandige entiteit. Het wordt wel tegelijk met het besluit in het publicatieblad van het betreffende bevoegd gezag op officiële bekendmakingen.nl gepubliceerd. Door in de tekst van het besluit naar het informatieobject te verwijzen krijgt het informatieobject juridische status.

Een geografisch informatieobject is de manier om de exacte ligging van een gebied op een juridisch correcte manier vast te leggen en die via een verwijzing vanuit de tekst onderdeel wordt van de regels uit de regeling. De geometrische begrenzing van een werkingsgebied (oftewel de coördinaten van de grens van een werkingsgebied), wordt vastgelegd in een geografisch informatieobject.

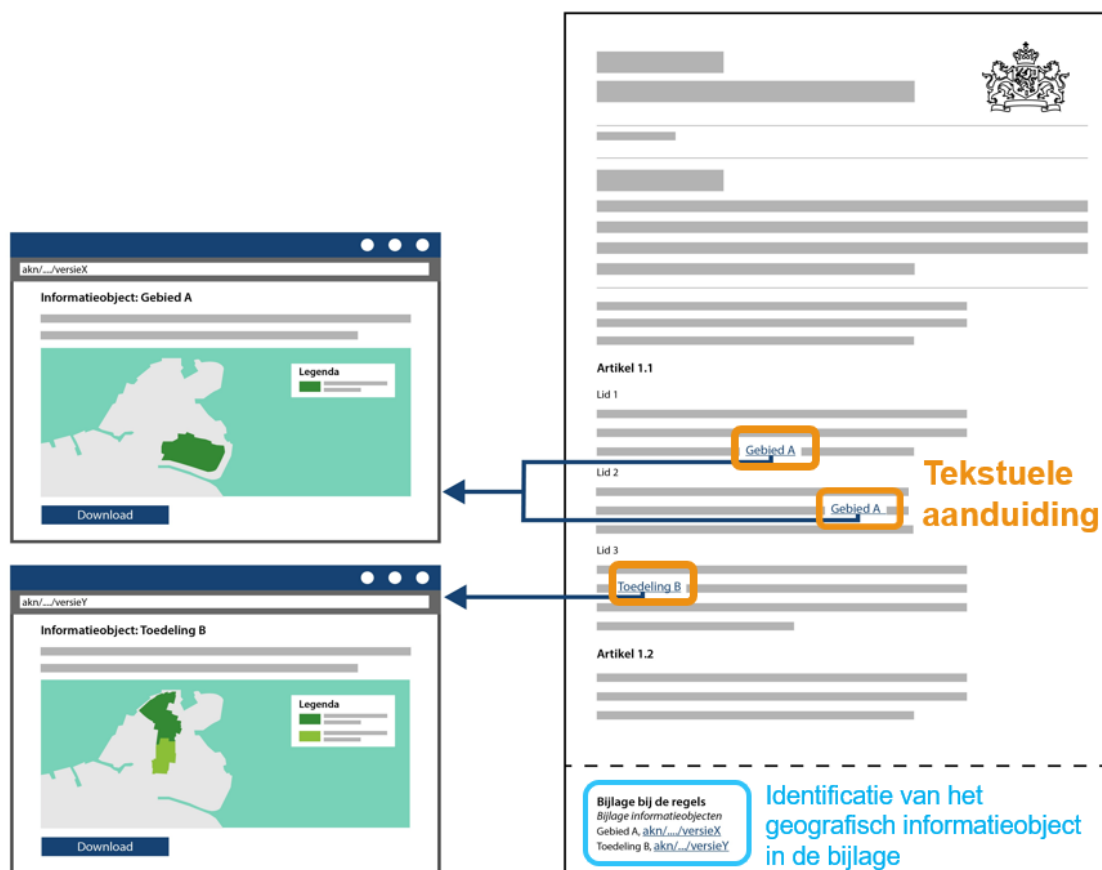
4.2 Verwijzing naar een geografisch informatieobject (GIO)

Informatieobjecten in een (OW-)besluit dienen in de mensleesbare weergave van het besluit opgenomen te worden zodat duidelijk is welke informatie als onderdeel van het besluit is vastgesteld. Het presentatiemodel legt deze verbinding door de verwijzing naar (de pagina met het) informatieobject in de tekst met juridische werking op te nemen. Dat wordt gedaan door een tekstuele aanduiding in de lopende tekst op te nemen. Dit is een mensleesbaar label⁶ dat de tekst en het juridisch vastgestelde informatieobject verbindt op een manier waaruit een lezer kan begrijpen waar het informatieobject betrekking op heeft.

In de besluitbijlage Informatieobjecten wordt de tekstuele aanduiding (van de verwijzing naar geografisch informatieobject) opgenomen op een manier die vergelijkbaar is met een begrip en zijn definitie: bij wijze van definitie komt achter de tekstuele aanduiding de volledige identificatie van het geografisch informatieobject. De constructie met een tekstuele aanduiding in de lopende tekst waarna in de bijlage de aanduiding wordt gekoppeld aan de volledige identificatie van het geografisch informatieobject zorgt ervoor dat de lopende tekst goed leesbaar blijft, maar dat tevens de unieke identificatie van het geografisch informatieobject, waarmee de inhoud van het geografisch informatieobject altijd te vinden is, leesbaar in het besluit en de regeling te vinden is.

⁶ In vorige versies van het presentatiemodel gebruikten we hiervoor het begrip "Noemer".

Figuur 21: Mensleesbare tekstuele aanduiding en verwijzingen naar geografisch informatieobject in de tekst van het besluit

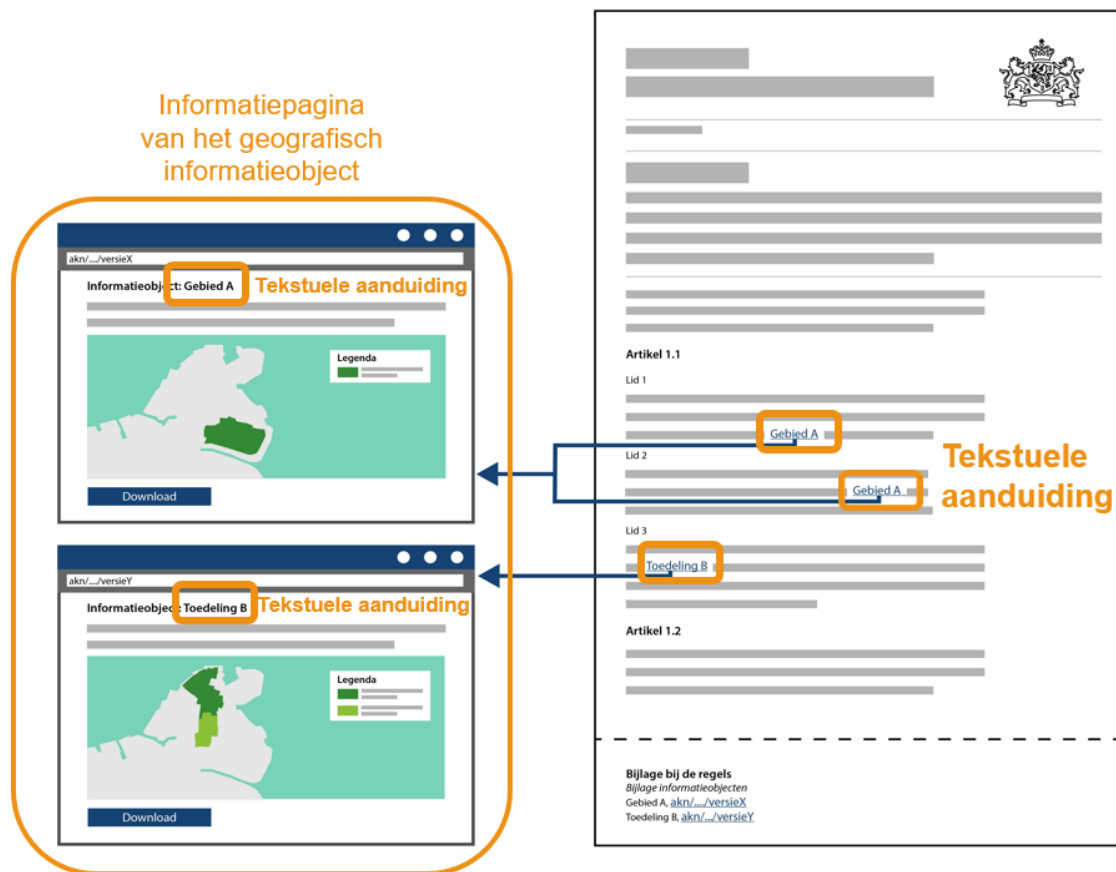
Het is praktisch wanneer de tekstuele aanduiding (van de verwijzing naar geografisch informatieobject) in de lopende tekst wordt vormgegeven als link naar de betreffende tekstuele aanduiding in de bijlage en de identificatie van het geografisch informatieobject in de bijlage als link naar (de informatiepagina van) het geografisch informatieobject. Op de informatiepagina van het geografisch informatieobject wordt de tekstuele aanduiding (die in de lopende tekst werd gebruikt) opgenomen als titel van de informatiepagina.

De informatiepagina van een geografisch informatieobject bevat naast de tekstuele aanduiding een interactieve kaart waar het betreffende object zichtbaar is zodat de gebruiker de geometrie kan interpreteren. Het bevat ook een download mogelijkheid om de geometrie van het object te kunnen downloaden. Van belang is dat de geometrie zelf wél onderdeel is van het besluit, want

Geometrie is wél onderdeel is van het besluit, want dat is wat het Bevoegd Gezag formeel heeft vastgesteld. De presentatie van de geometrie in een viewer moet wel correct zijn maar is illustratief en is géén formeel onderdeel van het besluit.

dat is wat het Bevoegd Gezag formeel heeft vastgesteld. De presentatie van de geometrie in de viewer moet wel correct zijn maar is illustratief en is géén formeel onderdeel van het besluit.

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van de informatieobjecten wordt verwezen naar STOP documentatie.

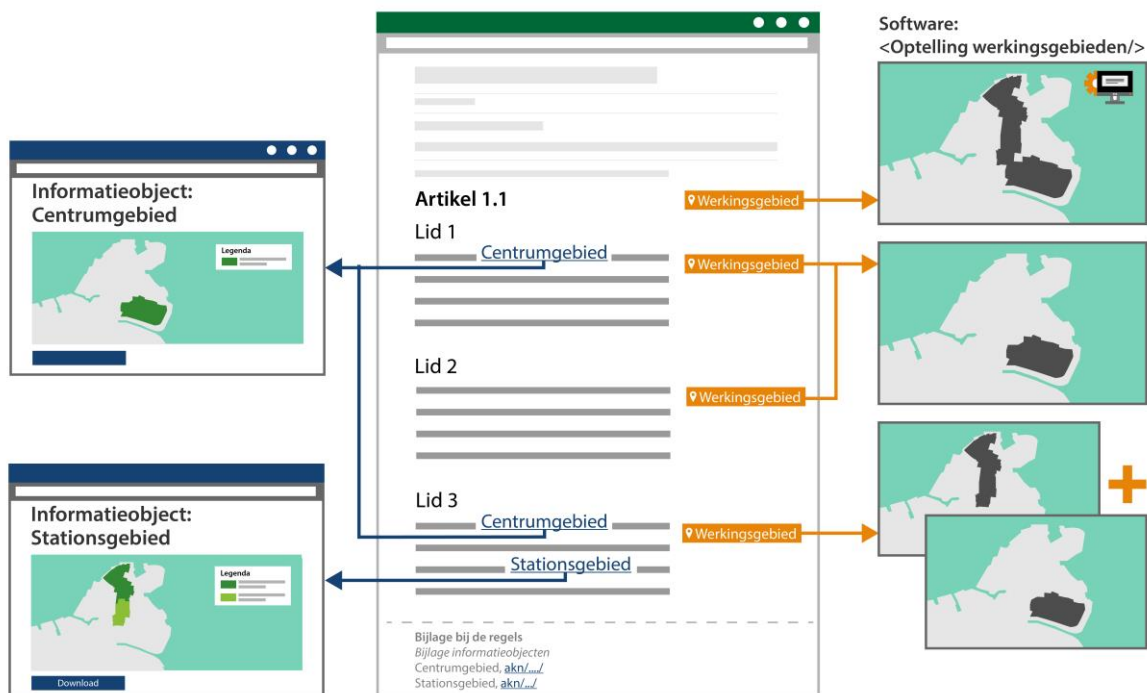
Figuur 22: Verwijzing van de noemer naar de informatiepagina van het geografisch informatieobject

4.3 Werkingsgebieden presenteren

Besluiten binnen de Omgevingswet kennen werkingsgebieden. Werkingsgebied is een abstract, conceptueel begrip: het is het gebied waar een tekst (bijvoorbeeld een Artikel of een Lid) zijn werking heeft⁷. Het Werkingsgebied van de Regeltekst is de optelling van de Locaties van alle

⁷ Het begrip Regeltekst hoort bij teksten met een artikelstructuur. De systematiek voor teksten met een vrijetekststructuur is hetzelfde. Het equivalent voor regeltekst is formele inhoud.

Juridische regels die samen de Regeltekst vormen. Het Werkingsgebied van de Regeltekst wordt vastgelegd door middel van een verwijzing naar geometrie. Wanneer een Regeltekst geen Juridische regels met eigen Locaties heeft, dan geldt het Werkingsgebied van de hele regeling.

Figuur 23: Werkingsgebieden

Het is een uitgangspunt van het DSO-LV dat de gebruiker op een kaart kan klikken om te zien welke regels daar gelden en vice versa. Om dat mogelijk te maken, zal het Bevoegd Gezag werkingsgebieden vastleggen. Werkingsgebied is een ruimtelijke afbakening waar de tekst, het is het gebied waar een tekst zijn werking. Daarom is er in de STOP/TPOD-standaard altijd sprake van een verplichte relatie van de tekst naar een werkingsgebied. In het digitale stelsel Omgevingswet geldt dat een regel in principe alleen juridische werking heeft als er een werkingsgebied aan toe is gekend. In de DSO-viewer en de LVBB kunnen zo de werkingsgebieden getoond worden op de kaart en kunnen met een klik op de kaart ook de regelteksten worden gevonden die werking hebben op die locatie.

Een werkingsgebied zegt niets over de inhoud van de tekst, het is immers aan de lezer om de inhoud van de regeltekst te interpreteren. Als de geometrische afbakening van regeltekst in een kaartbeeld worden weergegeven dan is door het presentatiemodel niets geregeld voor de stijl van de weergave.

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van de werkingsgebieden wordt verwezen naar de STOP/TPOD documentatie

5 Principes van tekstpresentatie

Bij het weergeven van de tekst en haar structuur geldt de gebruikelijke weergave zoals we die kennen van tekstverwerkers. Met de komst van WYSIWYG⁸-principes in digitale tekstverwerkers en opmaakprogrammatuur wordt de tekst en haar tekststructuur digitaal opgemaakt en zijn de 'opmaakregels' digitaal expliciet geworden. XML vormt een veel gebruikte structuur voor de opslag van bestanden van tekstverwerkers. Dergelijke 'opmaakregels' bevinden zich 'onder water' en worden niet getoond aan de gebruiker. Het effect van de 'opmaakregels' - gevisualiseerd als de opmaak van tekst - wordt aan de gebruiker getoond. Zo ziet de gebruiker inspringen, vet of cursief markeren, voetnoten enz. De eisen die gesteld zullen worden aan de presentatie van OW-besluiten die juridisch directe regels bevatten (zoals een verordening), zijn strikter dan voor OW-besluiten die een vrijere opzet hebben (zoals visies).

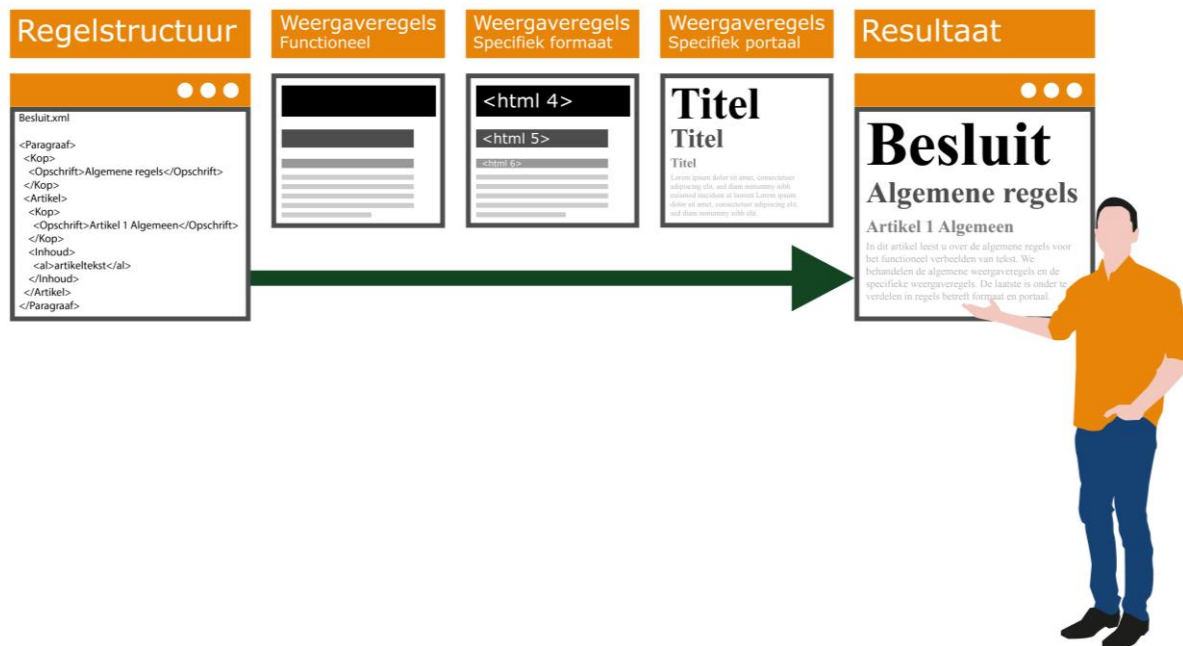
5.1.1 *Principe voor de functionele presentatie van teksten*

Het presentatiemodel stelt functionele eisen die de eenduidige weergave van deze informatie mogelijk maken. Het presentatiemodel bevat functionele eisen en schrijft voor wát er moet worden weergegeven, maar gaat niet over de opmaakstijl. De stijl van de presentatie staat los van het besluit. Dat maakt het flexibel. Dat betekent dat dezelfde informatie op de eigen website weergegeven kan worden met een andere kleur of een ander font.

De functionele weergaveregels moeten worden vertaald naar regels die voor het gebruikte medium bruikbaar zijn. Zo zal een vertaling naar html er anders uitzien dan een vertaling naar PDF.

Tot slot is er mogelijk nog een nadere specificatie naar de specifiek te gebruiken stijl zodat deze aansluit bij de "huisstijl" van het medium.

⁸WYSIWYG = What You See Is What You Get

Figuur 24: Principe van functioneel presenteren van tekst

Van de drie sets met regels, zie figuur 24, is de eerste set (Weergaveregels functioneel) onderdeel van de standaard. Voor toepassing van deze functionele weergaveregels uit de standaard zal de tweede set (Weergaveregels specifiek medium) nodig zijn waarin de functionele weergaveregels uit de standaard uitgewerkt worden voor specifieke formaten. Te denken valt aan de html en pdf. De derde set regels (Weergaveregels specifieke uitgave) zal onderdeel zijn van de specifieke uitgave zelf. Denk hierbij aan de css van een gemeentelijke site. Deze zal anders zijn dan de css binnen Overheid.nl.

De weergaveregels van de specifieke uitgaven op Overheid.nl zullen conform de standaardregels van de bekendmakingsbladen zijn, zowel voor op het web, als in PDF/A-formaat.

Het staat eenieder vrij om een eigen specifieke uitgave te maken en hierbij een volledig andere presentatie te maken. Een sprekend voorbeeld is de omgevingsvisie die ook in de communicatie met het grote publiek een belangrijke rol speelt. De mogelijkheid om functionele regels via verschillende mediums te publiceren biedt de bestuursorganen de flexibiliteit om het instrument zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

Het principe van functioneel presenteren van tekst is generiek; er is echter voor de weergave een onderscheid tussen teksten met regels (met een artikelstructuur) en vrije teksten (met een vrijetekststructuur).

5.1.2 *Hiërarchie van tekstelementen*

Het principe van presenteren van tekst is generiek; dit sluit aan op het IMOP-tekstmodel. Het IMOP-tekstmodel benoemt tekstobjecten en beschrijft de structuur waarin die tekstobjecten toegepast kunnen worden. Het tekstmodel geldt voor alle officiële overheidspublicaties (en is dus ook van toepassing op omgevingsdocumenten en omgevingswetbesluiten).

IMOP onderscheidt voor inhoudelijke tekst twee soorten tekststructuren:

- **Artikelstructuur:** de tekststructuur waarbij het lichaam⁹ van een (formele) regeling is opgebouwd uit één of meer artikelen;
- **Vrijetekststructuur:** de tekststructuur die wordt gebruikt voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam geen artikelen bevat, zoals visiedocumenten en projectbesluiten. Deze tekststructuur wordt ook toegepast in documentdelen buiten het lichaam van de regeling met een artikelstructuur, zoals het motiveringsdeel en bijlagen.

De tekststructuren van IMOP kennen structurelementen, elementen met inhoud, de inhoud zelf en een overkoepelend element:

- *Structurelementen*
Dit zijn die elementen die de tekst structureren (maar geen inhoud bevatten), voorbeelden zijn Hoofdstuk en Paragraaf.
- *Elementen met inhoud.*
Dit zijn, zoals de term al zegt, die elementen die inhoud bevatten: voorbeelden zijn Artikel en Lid.
- *De inhoud zelf.*
Voorbeelden van de inhoud zelf zijn Alinea, Tabel en Figuur.
- *Een overkoepelende element*
Een voorbeeld: het overkoepelend element van het Lichaam is Regeling.

In de navolgende tekst gebruiken we 'tekstelementen' als de term voor de vier elementen-soorten tezamen.

In het IMOP is een volledige beschrijving van het IMOP-tekstmodel opgenomen. In de toepassingsprofielen van de omgevingsdocumenten wordt voor de omgevingsdocumenten beschreven hoe het IMOP-tekstmodel in het specifieke omgevingsdocument moet worden toegepast en de volgorde van de tekstelementen is er in vastgelegd.

Voor de presentatie van tekst is deze hiërarchische tekststructuur van de tekstelementen van belang. Deze volgorde wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak van tekst (korsgrootte van het lettertype) die aan een raadpleger wordt getoond.

⁹ Lichaam van de regeling als bedoeld in Aanwijzing 3.53 van de Aanwijzingen voor de regelgeving en in IMOP

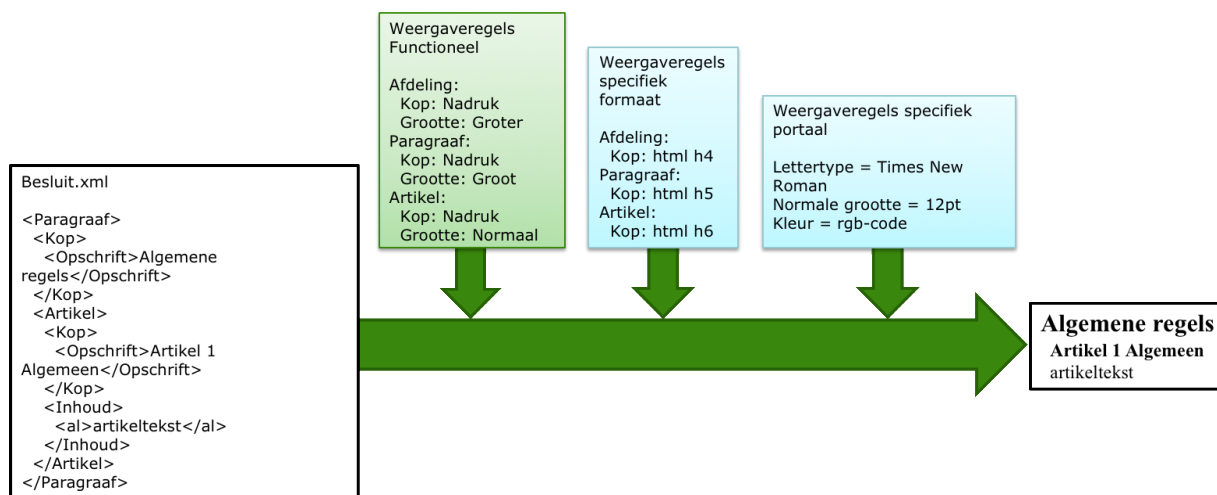
Veel tekstelementen kennen een kop (opschrift). De koppen van een tekstelement kunnen ook onderscheiden worden via opmaak op zodanige wijze, dat duidelijk is dat het voor de lezer duidelijk is dat het om een kop gaat.

Het principe van presenteren van tekst op basis van de hiërarchische tekststructuur van de tekstelementen is generiek; er is echter voor de weergave een onderscheid tussen teksten met regels (met een artikelstructuur) en vrije teksten (met een vrijetekststructuur).

5.1.3   *Tekstpresentatie voor teksten met een artikelstructuur*

Bij teksten met regels is de artikelsgewijze opbouw kenmerkend. De artikelstructuur bestaat uit tekstelementen. Deze tekstelementen zijn ontleend aan de Aanwijzing voor de regelgeving (aanwijzingen 3.54, 3.56, 3.57, 3.58, 3.59) met enige nadere specificaties en toevoegingen. Deze tekstelementen kunnen worden gebruikt voor de structurering van het lichaam van de tekst. Voorbeelden zijn Hoofdstuk, Titel, Afdeling, Paragraaf, Subparagraaf, Subsubparagraaf, Artikel en Lid. Voor de presentatie van OW-besluiten met een artikelstructuur is de tekststructuur van de tekstelementen van belang.

De toepassingsprofielen van de verschillende omgevingsdocumenten leggen de volgorde van de tekstelementen vast. Deze volgorde wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak van tekst (korpsgrootte van het lettertype) die aan een raadpleger wordt getoond. De functionele presentatieregels is dat de presentatie van een afdelingkop groter is dan de presentatie van een paragraafkop, die weer groter is dan de artikelkop, zie figuur 25.

Figuur 25: Principe van functionele tekstpresentatie van tekst met een artikelstructuur

Veel tekstelementen kennen een kop. Een kop is opgebouwd uit de elementen Label, Nummer, Opschrift. Bij teksten met een artikelstructuur worden de onderdelen getoond als kop gescheiden door spaties in de volgorde label, nummer, opschrift. De kop bevat eventueel ook een subtitel.

5.1.4 Tekstpresentatie voor teksten met een vrijetekststructuur

De vrijetekststructuur is een tekststructuur die wordt gebruikt voor teksten die geen artikelen bevatten en wordt toegepast bij visiedocumenten, projectbesluiten, aankondigingen, maar ook in het nawerk (bijlagen en/of de toelichting van een regeling). Bij de vrijetekststructuur zijn vormvereisten tot een minimum beperkt, zodat bestuursorganen flexibel zijn om het instrument zoveel mogelijk naar eigen inzicht vorm te geven.

De vrijetekststructuur wordt op twee verschillende manieren toegepast:

- Voor vrijeteksten in het lichaam voor juridisch authentieke documenten waarvan het lichaam geen artikelen bevat, zoals visiedocumenten en projectbesluiten. Voor deze vrijeteksten zijn twee tekstelementen beschikbaar: *FormeleDivisie*, *FormeleInhoud*.

FormeleDivisie is het structuurelement dat gebruikt wordt voor de structurering. De opsteller kan de tekst naar eigen inzicht hiërarchisch indelen in *FormeleDivisies*. *FormeleDivisie* kan alleen *FormeleDivisie* en *FormeleInhoud* bevatten.

Het element met inhoud is de *FormeleInhoud*. Voorbeelden van de inhoud zelf zijn *Alinea*, *Tabel* en *Figuur*.

- Deze tekststructuur wordt ook toegepast in documentdelen buiten het lichaam, zoals de motivering van het besluit, bijlagen en eventueel een toelichting. Bij deze tekststructuur zijn de tekstelementen *Divisie* en *Inhoud* beschikbaar. Het structuurelement *Divisie* zorgt voor de structurering van de tekst.

Bij de presentatie van teksten met een vrijetekststructuur wordt voor de opmaak van tekst (korpsgrootte van het lettertype) hetzelfde principe gehanteerd als bij de teksten met een artikelstructuur: de hiërarchische indeling op basis van de tekstelementen wordt uitgedrukt in relatieve groottes ten opzichte van het kleinste element en dient ook gehanteerd te worden bij de opmaak die aan een raadpleger wordt getoond.

Iedere FormeleDivisie of Divisie moet worden voorzien van een Kop. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen, zolang er maar een Kop is.

FormeleInhoud kan optioneel een Kop bevatten. Een Kop kan bestaan uit de Kop-elementen Nummer, Label (zoals hoofdstuk, paragraaf, etc.) en Opschrift. De opsteller is vrij in het gebruik van de Kop-elementen.

5.1.5   *Tekstelementen die inhoud bevatten*

Het IMOP-tekstmodel kent elementen die inhoud bevatten. Inhoud bestaat uit onder andere Alinea, Figuur, Lijst en Tabel. Een compleet overzicht van alle inhoud-elementen is te vinden in het IMOP-tekstschema met de bijbehorende documentatie.

We hanteren voor inhoud het principe van functioneel verbeelden; er is in het presentatiemodel niets geregeld voor over de stijl van de weergave. De eis die het presentatiemodel aan deze objecten stelt is dat als ze aanwezig zijn, ze ook op een logische voor de mens te lezen wijze verbeeld dienen te worden.

Dit zijn elementen die voor kunnen komen in OW-besluiten:

- Tabellen
- Afbeeldingen (ook inline afbeeldingen)
- Noten (voetnoten, tabelnoten, nootreferenties)
- Wiskundige formules (ze worden opgenomen als (inline) afbeeldingen)
- Lijsten (opsommingen)
- Subscript en superscript
- Citaten
- Markeringen in een tekst
- Reserveringen (deze worden gebruikt om aan te geven dat een onderdeel van een bekendmaking later middels een nieuwe publicatie verder invulling krijgt)
- Referenties (interne en externe referenties¹⁰)
- Begrippenlijsten
- Bijlagen
- ...

¹⁰ Uitzonderingen zijn de verwijzingen naar geografische informatieobjecten (GIO's) daarvoor zijn wél specifieke eisen opgenomen in het presentatiemodel.

6 Wijzigingsbesluiten presenteren

Een besluit kan de vaststelling van een initieel besluit (een eerste versie van een regeling) betreffen of een wijziging van het initiële besluit of regeling. Het laatste zal veelvuldig voorkomen bij met name omgevingsplan, omgevingsverordening en waterschapsverordening. Bij een vaststelling van een besluit geldt dat het bevoegd gezag het hele besluit en de bijbehorende geografische informatieobjecten heeft bekeken en over ieder onderdeel daarvan heeft besloten. Bij een wijzigingsbesluit heeft het bevoegd gezag alleen een besluit genomen over het deel van de tekst en/of geografische informatieobjecten dat daadwerkelijk wijzigt. Er is bij een wijzigingsbesluit door het bevoegd gezag geen besluit genomen over de niet gewijzigde onderdelen van de regeling. Een wijzigingsbesluit dient daarom in mensleesbare vorm datgene te tonen wat door het besluit verandert in de geconsolideerde versie.

Voor uitgebreide informatie over de systematiek van wijzigingen wordt verwezen naar de STOP documentatie.

6.1 Methodiek voor het presenteren van wijzigingen in besluiten

Een besluit geeft aan welke nieuwe of gewijzigde regels worden vastgesteld. Een wijzigingsbesluit en de bekendmaking ervan, bevat daarom alleen tekstonderdelen (bijvoorbeeld artikelen) en informatieobjecten die wijzigen. De duiding van de wijzigingen binnen de regels, inclusief verwijzing naar informatieobjecten, worden expliciet meegeleverd in het besluit en het uitgangspunt is dat de wijzigingen in renvooiweergave¹¹ worden gepresenteerd.

6.2 Wijzigingen in tekst presenteren

Voor het automatisch verwerken van wijzigingen is het werken met wijzigingsinstructies (bijvoorbeeld: In alinea 3 wordt '10' vervangen door '12') niet langer hanteerbaar, want dit vergt een menselijke interpretatie. Het wijzigingsbesluit via STOP kent dan ook geen wijzigingsinstructies, maar geeft de verschillen aan. Het besluit bevat de te wijzigen objecten/tekstonderdelen, en ook expliciet welke tekst is gewijzigd. De verschillen worden hiermee meegeleverd. Bijvoorbeeld: "De maximum bouwhoogte is <oud>10m/u</oud> <nieuw>12m</nieuw>".

De verschillen tussen de oude en de nieuwe versie worden aangegeven in een renvooiweergave: Een renvooiweergave zorgt ervoor dat de verschillen expliciet worden weergegeven doordat

¹¹ Dit begrip wordt in de volgende paragraaf toegelicht.

zowel de oude versie als de nieuwe versie én de verschillen visueel worden weergegeven. Figuur 26 bevat een voorbeeld van een tekst in renvooiweergave.

- maanden na die datum een begin met de werkzaamheden is gemaakt.
- 6 Ten aanzien van degene die op ~~de 20~~ ~~datum~~ ~~februari~~ ~~van inwerkingtreding van dit besluit~~ 2003 rechtmatig gebruiker is van een woning of een woonwagen op de gronden die op de kaarten in bijlage 3A van dit besluit met de nummers 1 en 2 zijn aangewezen, kan indien sprake is van bestaand gebruik als bedoeld in het vijfde lid, beëindiging van dit gebruik niet worden geveerd.
- 7 In afwijking van het eerste tot en met vierde lid, zijn daarin bedoelde gebouwen eveneens toegestaan voor zover dit in overeenstemming is met een verklaring van geen bezwaar als bedoeld in artikel 8.9 van de wet.
- Artikel 2.2.2**
- 1 Op de gronden die zijn aangewezen op de ~~kaarten~~ kaart in bijlage 4 bij dit besluit zijn geen objecten toegestaan die hoger zijn dan de in die bijlage aangegeven maximale waarden.
- 2 Op de gronden die zijn aangewezen op de kaart in bijlage 4 bij dit besluit zijn geen bomen of struiken toegestaan die hoger zijn dan de in die bijlage aangegeven maximale waarden indien de Inspectie Leefomgeving en Transport op schriftelijk verzoek van de exploitant van de luchthaven Schiphol of Luchtverkeersleiding Nederland beoordeelt dat deze een belemmering vormen voor de veiligheid van het luchtverkeer.
- 3 In afwijking van het eerste lid is een object ~~dat hoger is~~ dan de desbetreffende maximale waarde toegestaan indien:
- a het object opgericht of geplaatst is overeenkomstig een bouwvergunning of een aanlegvergunning ~~dan wel een~~ omgevingsvergunning, of voor het object een dergelijke vergunning is verleend en
- ~~b~~ de vergunning is verleend voor ~~de 1 januari 2015~~, mits binnen twee jaar na die datum ~~van een inwerkingtreding~~ begin met de werkzaamheden is gemaakt, of
- ~~b~~ het betreft herbouw, verbouw of vervangende nieuwbouw van ~~dit objecten~~ besluiten bedoeld onder a, mits de hoogte en het totale volume van het oorspronkelijke object niet worden overschreden.

Figuur 76: Voorbeeld van een tekst in renvooiweergave

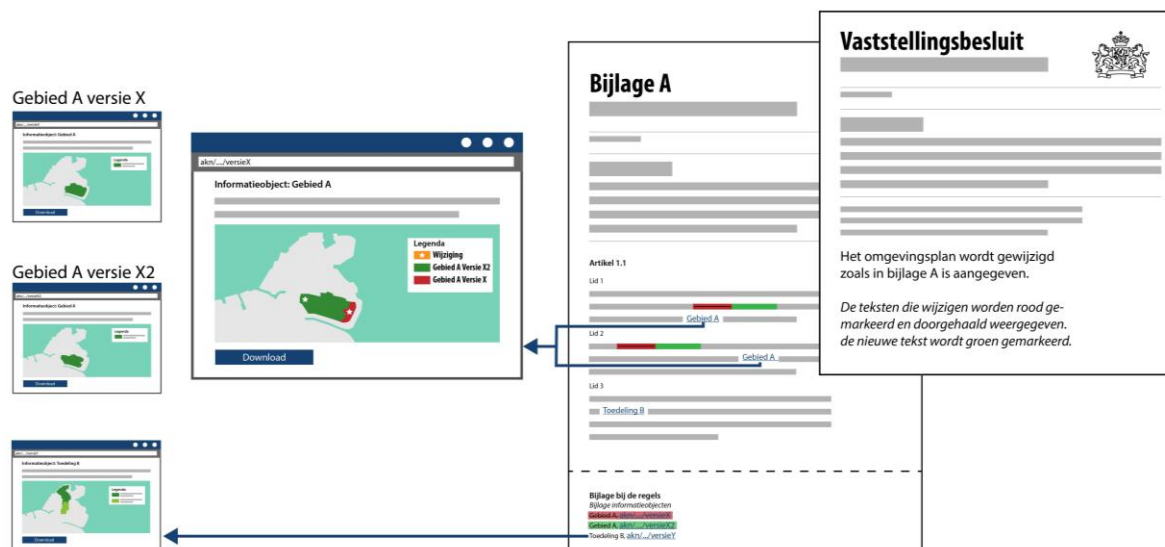
Ook bij de renvooiweergave wordt de systematiek van functioneel presenteren gehanteerd: het presentatiemodel schrijft voor dat het wijzigingsbesluit de oude en de nieuwe versie inzichtelijk moet maken door ze gecombineerd te presenteren en dat ook de verschillen visueel moeten worden geduid. De symboliek (kleuren, font, grootte, arcering etc) worden echter in stylesheets buiten het besluit gedefinieerd. In bovenstaand voorbeeld wordt de tekst die niet wijzigt, in de renvooiweergave, zonder markering weergegeven. De tekst uit de oude versie wordt rood gemarkeerd en doorgehaald. De nieuwe tekst wordt eraan toegevoegd en groen gemarkeerd. Aan de formulering van een wijzigingsartikel dient toegevoegd te worden hoe de wijzigingen worden gepresenteerd, bijvoorbeeld:

De formulering van een wijzigingsartikel luidt bijvoorbeeld als volgt:

Het omgevingsplan wordt gewijzigd zoals in bijlage A is aangegeven.

De teksten die wijzigingen worden rood gemarkeerd en doorgehaald weergegeven. De nieuwe tekst wordt groen gemarkeerd.

In bijlage A wordt de tekst van de onderdelen die wijzigen in de renvooiweergave, zoals in het wijzigingsartikel is beschreven, gepresenteerd.

Figuur 87: Conceptuele weergave van een wijzigingsbesluit

6.3 Wijzigingen van geometrie presenteren

Geometrie is onderdeel van het besluit middels een verwijzing uit de regels naar een geografisch informatieobject. Geografische informatieobjecten zijn als onderdeel van het besluit officieel vastgesteld en daarom kan de inhoud van vastgestelde geografische informatieobjecten niet wijzigen zonder nieuw besluit. Er ontstaat dan een nieuw geografisch informatieobject met een unieke identificatie. Hiermee is de wijziging juridisch geborgd.

De renvooiweergave wordt ook gebruikt om wijzigingen van geografische informatieobjecten kenbaar te maken. Ook de systematiek van functioneel presenteren (zie paragraaf 3.2) wordt gehanteerd: het presentatiemodel schrijft voor dat het wijzigingsbesluit de oude en de nieuwe versie inzichtelijk moet maken door ze gecombineerd te presenteren en dat ook de verschillen visueel moeten worden geduïd.

Er zijn een aantal scenario's waarbij de inhoud van geografische informatieobjecten wijzigen:

- De inhoud van een bestaand geografisch informatieobject wijzigt; geometrie (of een waarde)¹² wijzigt.
- Het hele geografisch informatieobject wordt vervangen door een nieuwe versie.
- Het geografisch informatieobject wordt vervangen door een nieuw geografisch informatieobject met een andere tekstuele aanduiding.

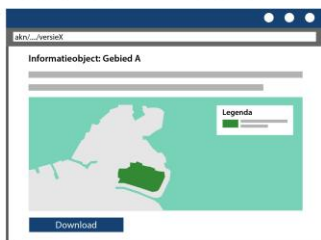
6.3.1 De inhoud van een bestaande geografisch informatieobject wijzigt

Een scenario waarbij de inhoud van een bestaand geografisch informatieobject wijzigt, bijvoorbeeld omdat de coördinaten (of een waarde)¹³ wijzigen. In dat geval zal er een nieuw geografisch informatieobject met een unieke identificatie worden vastgesteld. Dit geografisch informatieobject heeft wel dezelfde tekstuele aanduiding in de lopende tekst (de betekenis van het object blijft immers hetzelfde). Juridisch gezien wordt er echter alleen een besluit genomen over hetgeen dat gewijzigd is. Het is daarom van belang om de verschillen tussen de oude en nieuwe versie van het geografisch informatieobject wel expliciet te duiden in een mensleesbare vorm. Dat kan in een interactieve kaartviewer waarbij beide versies van het geografisch informatieobject worden gepresenteerd en daarbij ook de verschillen visueel worden geduid, zie figuur 28. Er dient dus bij een wijziging van een geografisch informatieobject ook een wijzigingsindicatie te worden opgeleverd die indicatief weergeeft (op de kaart) waar de wijzigingen zijn.

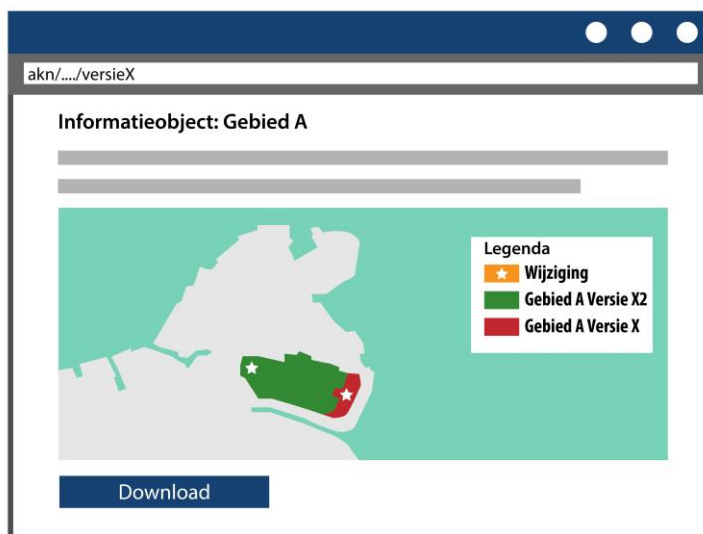
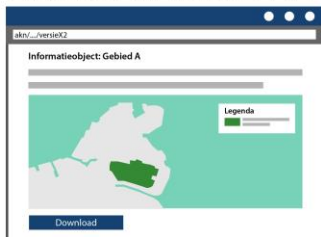
¹² Een geografisch informatieobject bevat op dit moment nog geen waarde. Dit is wel voorzien bij de doorontwikkeling van de STOP/TPOD standaard.

¹³ Een geografisch informatieobject bevat op dit moment nog geen waarde. Dit is wel voorzien bij de doorontwikkeling van de STOP/TPOD standaard.

Gebied A versie X

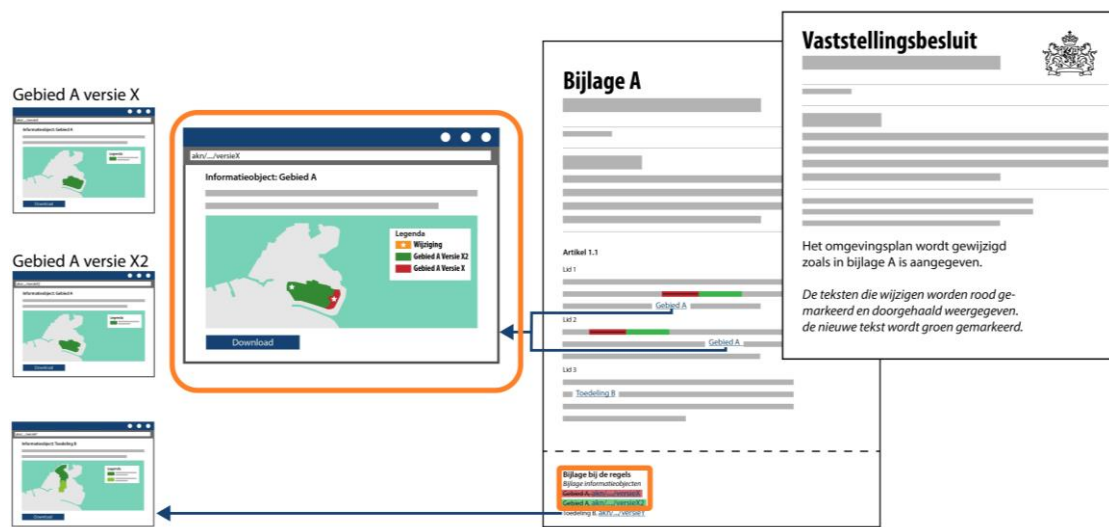
Gebied A versie X2

Figuur 28: Conceptuele weergave van een interactieve kaartviewer met renvooiweergave van een geografisch informatieobject: oude versie, nieuwe versie en wijzigingen expliciet geduid.

De eis aan informatieobjecten in een (Omgevingswet)besluit is dat ze ook in de mensleesbare weergave van het besluit opgenomen worden zodat duidelijk is welke informatie als onderdeel van het besluit is vastgesteld. Het presentatiemodel legt deze verbinding door een tekstuele aanduiding in de lopende tekst op te nemen. Vervolgens wordt in de bijlage bij de regels die tekstuele aanduiding gekoppeld aan de volledige identificatie van het geografisch informatieobject. Dit zorgt ervoor dat de lopende tekst goed leesbaar blijft, maar dat tevens de unieke identificatie van het geografisch informatieobject, waarmee de inhoud van het geografisch informatieobject altijd te vinden is, leesbaar in het besluit en de regeling te vinden is.

In het scenario waarbij de inhoud van het geografische informatieobject wijzigt, zal de tekstuele aanduiding vaak wel hetzelfde blijven, dan wordt de wijziging toch zichtbaar in de Bijlage bij de regels. De unieke verwijzing naar het geografisch informatieobject is immers gewijzigd (omdat de versie ervan is gewijzigd). Daarom wordt conform de renvooiweergave (voor tekst) de unieke verwijzing in de bijlage bij de regels ook visueel in renvooiweergave gepresenteerd, zie figuur 29.

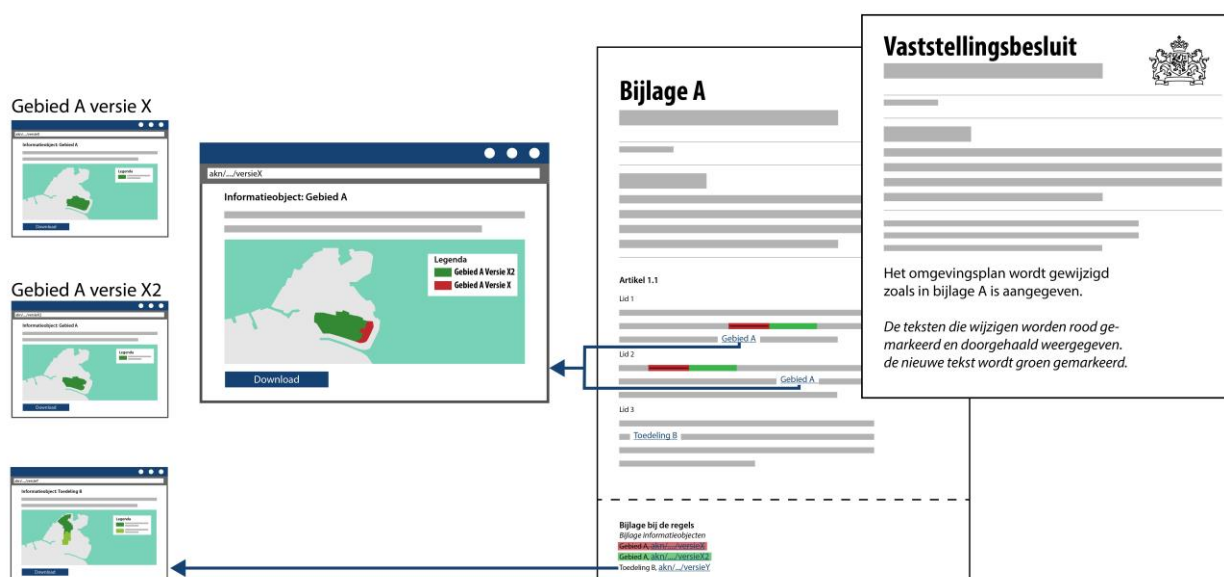

Figuur 99: Conceptuele weergave van renvooiweergave binnen het besluit van gewijzigde (inhoud van) geografische informatieobjecten

6.3.2 Het hele geografisch informatieobject wordt vervangen

Naast de mogelijkheid om de geometrie van een geografisch informatieobject te wijzigen in een besluit, kan het bevoegd gezag ook kiezen om het gehele geografisch informatieobject te wijzigen door een nieuwe versie van het geografisch informatieobject vast te stellen. In dit geval wordt het hele geografisch informatieobject opnieuw vastgesteld en is de oude situatie van voor de vaststelling niet van belang want het oude geografisch informatieobject wordt in zijn geheel vervangen door een nieuw geografisch informatieobject. De tekstuele aanduiding in de lopende tekst wijzigt niet want de betekenis van het nieuwe object blijft immers wel hetzelfde.

In het (Omgevingswet)besluit wordt de wijziging in de Bijlage bij de regels zichtbaar. Daar worden de oude versie van het geografisch informatieobject en de nieuwe versie van het geografisch informatieobject zichtbaar. In het interactieve kaartbeeld van de geografisch informatieobjecten worden beiden gecombineerd weergegeven. Het verschil met het vorige scenario is dat het niet verplicht is om de verschillen in het kaartbeeld expliciet te presenteren; omdat is vastgesteld dat het geografisch informatieobject in zijn geheel wordt vervangen. Bij een vaststelling van een nieuw geografisch informatieobject geldt dat het bevoegd gezag over ieder onderdeel daarvan heeft besloten. (Waar bij het vorige scenario alleen over de wijziging is besloten).

Figuur 30: Conceptuele weergave van renvooiweergave binnen het besluit als het geografisch informatieobject wordt vervangen

6.3.3 Het geografisch informatieobject wordt vervangen door een nieuw geografisch informatieobject met een andere noemer

Er is ook een scenario waarbij het hele geografisch informatieobject wordt vervangen door een ander geografisch informatieobject en ook de tekstuele aanduiding in de tekst wordt veranderd. De tekstuele aanduiding in de regel-, beleids- of visietekst is de verbinding tussen de tekst en het geografisch informatieobject. Deze tekstuele geeft hierbij de betekenis van het object. Voorbeelden hiervan zijn gebiedsaanwijzingen zoals Grondwaterbeschermingsgebied, Hoge archeologische verwachtingswaarde, functie Horeca, functie Centrum, etc. Het geografisch informatieobject waarnaar verwezen wordt kan wijzigen, de tekstuele aanduiding zal dan ook wijzigen. Die wijziging zal, naast een wijziging in de bijlage, ook in de tekst van het wijzigingsbesluit in renvooiweergave zichtbaar worden: ~~NoemerA~~ NieuweNoemer.

Een conceptueel voorbeeld:

De activiteit x is toegestaan in ~~het Centrumgebied~~ de hele Gemeente.

7 Samenvatting

Het presentatiemodel bevat functionele eisen en schrijft voor wát er kan worden weergegeven en welke mogelijkheden de standaard daarvoor biedt. De stijl van de presentatie (zoals gebruikt font, korpsgrootte, kleurwaarden en mate van transparantie) staat los van het besluit. Dat maakt het presenteren van de inhoud van een (omgevingswet)besluit en regeling flexibel. Het betekent dat dezelfde informatie op de eigen website weergegeven kan worden met een andere kleur of een ander font.

7.1 Overzicht van presentatie entiteiten

Het presentatiemodel benoemt op dit moment de volgende presentatie-entiteiten:

Presentatie-entiteit	STOP of TPOD	Paragraaf in dit document waarin dit wordt beschreven
Weergave van tekst	STOP en TPOD	Zie hoofdstuk 5
Weergave van werkingsgebieden	STOP en TPOD	Zie paragraaf 3.4 en paragraaf 4.3
Weergave van geannoteerde gebieden: <ul style="list-style-type: none"> • Activiteiten • Gebiedsaanwijzingen • Omgevingsnormen • Omgevingswaarden 	TPOD	Zie hoofdstuk 2 en 3
Weergave van verwijzingen naar geografische informatieobjecten	STOP	Zie paragraaf 4.1 en 4.2
Weergave van wijzigingsbesluiten, zowel tekst als geometrie	STOP	Zie hoofdstuk 6
Idealisatie	TPOD	Zie paragraaf 2.3.1 en 2.2.1
Activiteitsregelkwalificatie	TPOD	Zie paragraaf 2.3.2

7.2 De mogelijkheden voor presentatie die de standaard biedt

Dit zijn de mogelijkheden die de STOP/TPOD standaard biedt om een mensleesbare weergave te realiseren:

Presentatie-'haakjes' in de STOP/TPOD standaard	Paragraaf in dit document waarin dit wordt beschreven
Hiërarchie van tekstelementen	Zie paragraaf 5.1.1 en 5.1.2
Symboolcodes	Zie hoofdstuk 2 en 3
Idealisatie	Zie paragraaf 2.3.1 en 2.2.1
Tekstuele aanduidingen als verwijzing naar geografische informatieobjecten	Zie paragraaf 4.1 en 4.2
Renvooiweergave en wijzigingsindicaties	Zie hoofdstuk 6

Bij het presentatiemodel houden we rekening met de ambitie dat er op termijn kaartviewers zullen komen die binnen een besluit worden geplaatst, zie paragraaf 3.3. Bij de uitwerking van de systematiek van de presentatiemethoden, hielden we rekening met deze potentiële ontwikkeling zodat de TPOD-symbolisatiemethodiek ook gebruikt en uitgebreid kan worden wanneer kaartviewers aan de STOP/TPOD standaard worden toegevoegd.

Zo heeft het presentatiemodel ook voorbereidingen getroffen om ook verschillende waarden en eenheden of kwalitatieve waarden van omgevingsnormen en omgevingswaarden te kunnen verbeelden. Hiervoor zijn in Symbolisatieltem al ranges opgenomen, zie figuur 17, en zijn in de symbolisatiebibliotheek STOP/TPOD zijn ook kleur verlopen opgenomen om ranges van normwaarden te kunnen verbeelden, zie paragraaf 2.2.2 en de symbolisatiebibliotheek.